

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai Lapkritis – November 5, 1965 Nr. 120

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Ralph S. Locher perrinktas Clevelando burmistru

Clevelando burmistras R. S. Locher laimėjo rinkimus 2,431 balsų persvara. Jo įkandin sekė negrų kandidatas R. Stokes, su rinkęs netikėtai daug balsų. (Locheris -- 87,661, Stokes -- 85,230). Nepr. respublikonų kandidatas R. J. Perk gavo 41,092 balsus, o nepr. demokratų kandidatas McAllister 22,653. Tai dar neoficialūs spaudos paskelbti duomenys, bet jie aiškiai parodė, kad didesniuose miestuose gerai susiorganizavusi negrų bendruomenė gali perimti miesto valdžią, kitiems kandidatams susiskaldžius.

Kandidato C. Stokes rinkiminės kampanijos vedėjas dr. K. W. Clement pranešė reikalaujantys visų balsų perskaičiavimo ir patikrinimo.

* NEW YORKO BURMISTRO rinkimuose respublikonų kandidato Lindsey kampanijos vadovybė paskelbė laimėjimą, nors rinkimų duomenys dar negalutinai.

* SVARSTANT KLAUSIMĄ kodėl komunistai atsisako derėtis dėl taikos Vietname, US World & News Report (lapkričio 8 d. laidoje) rašo, kad užsipyrimo nuotakas Hanoi režime palaiko Hsin Hua, R. Kinijos žinių agentūra, monopolizavusi š. Vietnamo spaudos informaciją. Pagal tą žinių agentūrą š. vietnamiečiams įrodinama, kad JAV vykstančios "gigantiškos demonstracijos". Toji žinių agentūra nepraleidžia nepatiekus nė vienos įtakingesnio JAV politiko kalbos, kurioje kritikuojamas JAV įsivėlimas į karą Vietname. Pagaliau, tiek Hanoi tiek ir Peipinge norima save įtikinti, kad nuo pagrindinių miestų bombardavimų amerikonus sulaikanti pasaulio "viešoji opinija".

Pažįstą Azijos žmonių galvosena mano, kad visas tas užsipyrimas suvestinas į 3 motyvus: 1) neapsiskaičiavimas, kad amerikona! apsispręs kovoti ir likti

Vietname iki laimėjimo, 2) nesugebėjimas surasti pateisinamų priežasčių sutikti derėtis ir 3) orientalinis blaškymasis.

* KODĖL CASTRO leidžia kubiškiams emigruoti? Ir tą klausimą platesniu straipsniu atsako US World & News Report, aiškindant, kad socialistiniai eksperimentai privedę kraštą prie tokios padėties, kurioje jau ir pats Castro žūti pavojaus jo politiniams siekiams -- suvaidinti "nepriklausomą" Tito pavyzdžiu komunistą. Jo priklausomumas nuo Maskvos darosi kas kart plonesnis, visą cukraus eksportą išnaudojant komunistiniame bloke, už tai negaunant nei reikiamos "ketos" valiutos, nei krašto ūkiui reikalingiausių prekių -- mašinų dalių ir t.t.

Gyvendamas Amerikos pašonėje, Castro puikiai supranta skirtumą Amerikos ir Sov. S-gos paramoje. Ir taip, kad ir sunkiu bei vargingu keliu, Castro, anot to straipsnio, pagaliau mato, kad jo kraštui Amerika reikalingesnė, nei Kuba Amerikai. Susitarimas dėl norinčių išvykti iš Kubos emigrantų priėmimo Amerikoje rodo, kad Castro siekia bet kokią sutarimą su Amerika. Tik tuo tarpu, anot Kubos emigrantų, Amerika dar kurį laiką leisianti Kubai "virti savame sose".

DVIVEIDĖ POLITIKA

WASHINGTONAS IŠ VIENOS PUSĖS PALAIKO PAVERTGŲJŲ TAUTŲ VILTĮ, IŠ KITOS PUSĖS IESKO DRAUGISKUMO SU SOVIETAIS. — TOJE SITUACIJOJE LABAI NEPAVYDETINOJE POZICIJOJE ATSIDURĘ PAVERTGŲJŲ TAUTŲ ASAMBLĖJA IR ATSKIŲ TAUTŲ LAISVĖS KOMITETAI, KURIE ĮGAVO MAINŲ OBJEKTO STATUSĄ IR DĖL SAVO PADĖTIES YRA PASMERKTI TYLAI.

Vytautas Meškauskas

National Review bendradarbis James Burnham paskutiniame to žurnalo nr. palietė daugeliui lietuvių opią temą: dviveidę Washingtono politiką pavergtosios Europos atžvilgiu. Iš vienos pusės JAV ne tik nepripažįsta Pabaltijo valstybių prijungimo, bet net kartu žadina ne tik jų, bet ir formaliai nepriklausomų valstybių, kaip Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Lenkijos ir Rumunijos tikros nepriklausomybės viltis, leisdamos jų pabėgėliams sudaryti Pavergtųjų Tautų Asamblėją ir ją remdamos. Iš kitos pusės JAV varo tokią politiką su sovietais, tarytum jie visai nebūtų svarbiausi tų

tautų ir valstybių tragedijos kaltininkai.

Ko ta politika siekiama? -- klausia James Burnham, (Converging Toward What? -- skamba originalus pavadinimas, Converge -- to cause to tend toward one point) Pavergtųjų Tautų ansamblėja simbolizuoja Rytų Europos tautų eventualaus išsivadavimo iš Maskvos jungo viltį, įgalinanti tam tikrą veiklą ir pasauliui nелеidžianti jų likimą pamiršti.

Asamblėja esanti susijusi ar tiksliau esanti padalinys (an affiliate, more accurately, subsidiary) Laisvosios Europos Komiteto, žinomu savo Laisvosios Europos Radijo veikla. Skelbiama, kad jis yra finansuojamas privačiomis aukomis, tačiau visi informuoti asmenys žino, kad Laisvosios Europos kompleksas yra JAV vyriausybės politiniai kontroliuojamas ir finansuojamas.

James Burnham dėmesį į tą instituciją atkreipęs tos ansamblėjos gen. sekretoriaus rumuno Brutus Coste atstatydinimas, Coste esąs geras organizatorius, kalbėtojas ir karštas antikomunistas. Be jo visa toji institucija (gaus daugiau vaiduklišką (ghost like obsolescence) statusą.

J. Burnham mano, kad tai nesąs vien asmeniškias reikalias, bet sutampa su dabartine generaline Valstybės Departamento linija, kuri siekia gerų santykių su komunistine Europa.

(Nukelta į 2 psl.)

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Juozas Bachunas ir ponis grįžo iš Europos, kur lankė Vasario 16 gimnaziją, Lietuvių kolonijas, ragindami organizuoti ekskursijas ateinančiais metais Chicagoje įvyksiantį Lietuvių Jaunimo Kongresą ir Dainų Šventę. Taip pat aplankė savo seną pažįstamą Londone ministrį Bronių K. Balutį. Grįžo laivu, kuriuo plaukė jauna dainininkė Aušra Vedeckaitė, praleidusi virš metų laiko Europoje studijuodama dainavimą. Prieš tai 5 metus ji mokėsi dainavimo garsoje Julliard muzikos mokykloje New Yorke. Jauną solistę Aušrą Vedeckaitę bus proga išgirsti Jaunimo Kongreso meninėje programoje ateinančiais metais Chicagoje, Nuotraukoje Rotterdam laive p.p. Bachunai su sol. Aušra Vedeckaitė.

MITUVOS KOLŪKIEČIS ATIDENGIA SAVO PAJAMAS

Naujalo pasirašytų garbės raštų, kuriais įvairių sričių pareigūnams Lietuvoje suteikiamas nusipelnusio veikėjo titulas. (Paleckis neturi teisės duoti ordinų ar medalių, o tik garbės titulų diplomus). Dabar didelę laikraščių dalį užima tų šviežiai tituluotųjų sąrašai, — šešiolika su viršum tūkstančių pavardžių su einamų pareigų nurodymais. Tad maždaug po vieną iš kiekvieno šimto suaugusių žmonių vien šį mėnesį bus paskelbti laikraščiuose, kaip tituluoti-medaliuoti. (E)

* Povilas Kulvietis. buvęs dabar panaikintos liaudies ūkio tarybos pirmininkas Vilniuje, paskirtas ministro pirmininko (Šumausko) pavaduotoju, nenurodant, kioje srityje jisai šumauską pavaduos.

Šis aukštas vilniškės administracijos pareigūnas yra vienintelis, kurio pavardė skirtingai rašoma lietuviškuose ir rusiškuose ar lenkiškuose laikraščiuose. Rusiškai ar lenkiškai jis. — Pavel Kulwiec ar Kulvec. Pradžioje, jam Vilniuje vos iškylus, ir lietuviškai jis buvo Pavelas Kulvecas, tačiau netrukus pradėjo rašyti — Povilas Kulvietis. Kadangi rusiškuose laikraščiuose ta pavardė ligi šiol pasiliko lietuviškai nenukryžta, tai tas reikšia, kad jis nėra lietuviškos kilmės ir lietuviu nesijaučia. Tik kad lietuvių akyse patogia atrodytu, leidžia lietuviškuose tekstuose pavadinti sulietuvinti. (E)

Spalio 24 diena Komjaunimo Tiesa paskelbė atvirą laišką Kostui Urniežui Kalifornijoje. Laišką rašo Br. Gustas, Raseinių rajono Mituvos kolūkio narys, atsiliepdamas į K. Urniežiaus žodžius, perduotus per Romos radiją. Br. Gustas sakosi vieną vakarą klausęs radijo ir išgirdęs Urniežiaus kalbą, kuri, anot jo, "įleidžia kiekvieno valstiečio saviemeilę ir širdį". Labiausia dūręs į širdį šis K. Urniežiaus posakis, kurį Br. Gustas sakosi žodis žodis užsirašęs (nepažymėjo, ar stenografiškai, ar magnetofonu, bet užsirašyta tiksliai), būtent:

"Kiekvieną duonos kepalėlį jie turi pirkti. Jie turi važiuoti į valdžios kontroliuojamas kepyklas. Niekas duonos kepti negali".

Atsiliepdamas į šiuos neva įleidžiančius žodžius, Br. Gustas smulkiai išdėsto savo šeimos pajamas iš darbo Mituvos kolūkyje ir, žinoma, daug tiksliau atskleidžia dabartinę Lietuvos kolūkiečių padėtį, negu tai rašėsiuose ta pavardė ligi šiol pasiliko lietuviškai nenukryžta, tai tas reikšia, kad jis nėra lietuviškos kilmės ir lietuviu nesijaučia. Tik kad lietuvių akyse patogia atrodytu, leidžia lietuviškuose tekstuose pavadinti sulietuvinti. (E)

Mituvos kolūkis nėra pats geriausias Lietuvoje, bet darbdienio atlyginimu yra pralenkęs žymiai daugiau kaip pusę kolūkių. Būtent, jau pernai ten už darbdie-

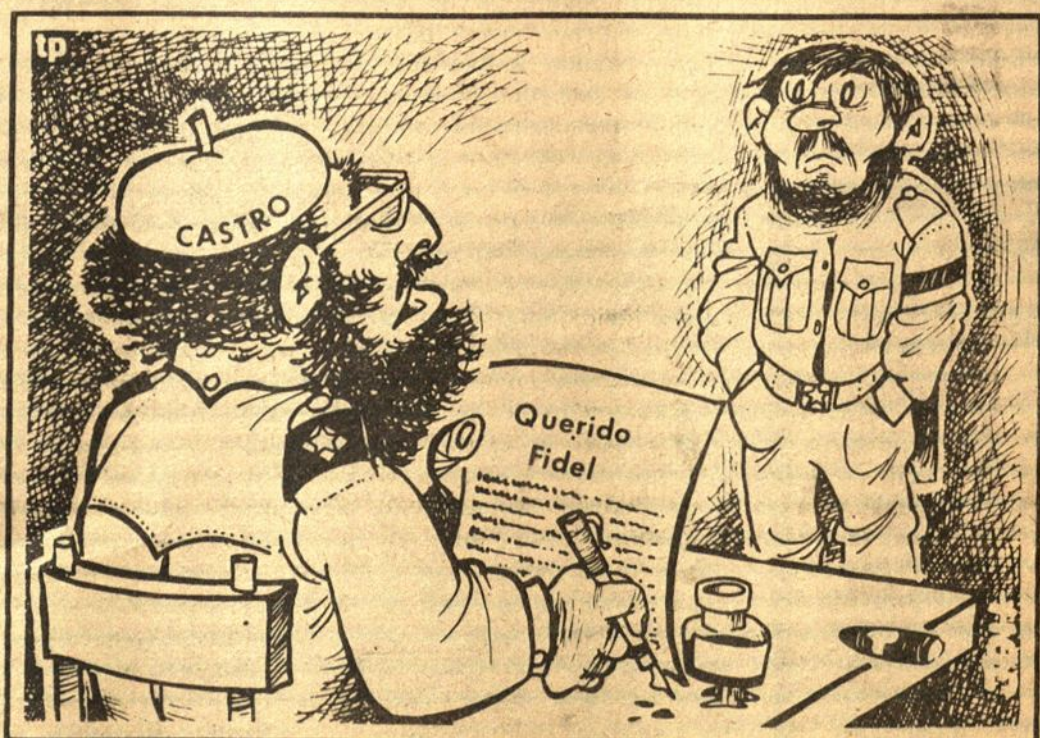
ni mokėta 76 kapeikos ir 2.3 kg. grūdų.

Pats Gustas Mituvos kolūkyje irgi ne eilinis laukų darbininkas, o meistras — kalvis, arba ir stalius. Jo sūnus — traktorininkas, atseit, visų žemdirbių tarpe "aristokratas" darbo ir atlyginimo atžvilgiu. Tad jie tik du iš šeimos kolūkyje dirba, o Gustienė namie šeimininkauja.

Būdami tokiose gerosiose pozicijose, Gustai pereitais metais gavo atlyginimą už 1450 darbdienų: tėvas (gerai neatsimena) — maždaug tarp penkių-šešių šimtų (skaiciuokim 550), o sūnus traktorininkas už 900.

Tiek dienų metuose nėra. Tiek darbdienų, tačiau, gali per metus savo sąskaiton įsirašyti kalviai, staliai ir ypač traktorininkai, nes jie už normalią darbo dieną gauna dvigubai, trigubai, ar net penkeriopa. Padidintus atlyginimus gauna ir kiti kvalifikuotieji ūkių darbininkai; melžėjos, kiaulininkės, veršininės. Paprastų laukų darbininkai gauna tik vieną darbdienio atlyginimą už dieną (jei atlieka nustatytą darbo normą), ir jie retai kada turi progos per metus uždirbti daugiau kaip 200 darbdienų.

(Nukelta į 2 psl.)

- Pasakyk našlei Che Guevara, kad aš gavau dar vieną laišką iš jos vyro...

KOLŪKIETIS ATIDENGIA...

(Atkelta iš 1 psl.)

A tlyginimai paprastai mokami iš dalies pinigais, iš dalies grūdais, normomis, apskaičiuojamomis tik suskaičiavus metų ūkininkavimo rezultatus (dalis atlyginimo mokama metų eigoje, kaip sako, avansais, o apie sausio vasario mėnesį, viską suskaičiavus, išmoka liekana). Todėl kolūkiuose dirbantieji iš anksto tik apytikriai spėja, kiek jie iš tikrųjų uždirbs. Dar tik nedidelė kolūkių dalis užtikrina tam tikrą atlyginimo vadinamąjį garantuotą minimumą.

Br. Gustas konkrečiai nurodė, kiek gaunama pinigais už gautus grūdus, ir tai leidžia pinigais įvertinti visą jų uždarbį. Būtent, jie už parduotus grūdus gauna po 30 kapeikų už kilogramą. (Pažymėtina, kad tai yra gerų duoninių rugių kaina. Ne visi kolūkiečiai gauna vienodus grūdus-atlyginimo sąskaiton, nes pirmenybė yra visų pirma parduoti valstybei bent nustatytą grūdų minimumą, atskirti sėklos fondus — ten turi būti atrinkti geriausi, — todėl atlyginimų fonde neretai lieka tik antrarūšiai ar trečiarūšiai grūdai).

Gustas ir sūnus yra pavyzdžiai geriausiai uždirbančių kolūkiečių ne tik Mituvos kolūkyje, bet ir apskritai Lietuvoje. Štai jų uždarbis, išaiškintas atvirame laiške Klostui Urniežui:

Tėvas pernai gavo už maždaug 550 darbdienų po 76 kapeikas ir po 2,3 kg. grūdų. Tad iš viso per me-

tus susidarė (jis pats siūlo paskaičiuoti) 418 rublių ir 1265 kilogramai, kuriuos pavertus pinigų verte, išeina iš viso 797.50 rb. Vidutiniškai 66 rubliai ir 46 kp. per mėnesį, arba 13 rublių 34 kapeikos per savaitę. Prie to dar gauna šiaudų ir pašaro gyvuliams (atseit, karvei ir veršiukui, jeigu yra).

Sūnus traktorininkas (kurio darbas daugiausia tik nuo pavasario iki rudens, plius traktoriaus priežiūra), surinkęs 900 darbdienio normų, gavo 684 rublius ir 2070 kilogramų, arba, viską vertinant pinigais, 1,305 rublius. Jo pajamos išeina vidutiniškai 108 rubliai 75 kapeikos per mėnesį, arba 25 rubliai 10 kapeikų per savaitę.

Ši šeima savo sklype, 60 arų, augina miežių ir bulvių, kurių derlių naudoja sau ir kiaulėms šerti. Išaugina tris kiaules. Vieną sau pasiskerdžia, dvi parduoda po 130 rublių. Tad visos trijų asmenų (dviejų dirbančių) šeimos metinės pajamos yra 1,362 rubliai, viena pačių nusipeneta kiaulė ir dar savos karvės pienas, kuriai gauna pakrato ir pašaro. Nors rublį valdžia vertina \$1.11, bet tikrumoje jo perkamoji galia Lietuvoje bent 10 ar daugiau nuosimčių mažesnė už dolerį Amerikoje.

Su tokiomis pajamomis Gustas jaučiasi esąs turtingas. Iš tikrųjų, jo šeima yra turtuoliai, lyginant su nekvafikuotais žemdirbiais, — kurių dauguma.

Nes 200 darbdienų tesudarantį kolūkiečio pajamos atrodo visai kitaip. Net ir palyginti gerus atlyginimus mokančiame Mituvos kolūkyje toks per metus uždirba tik 152 rublius ir 460 kilogramų, — arba, viską vertinant pinigais, — 290 rublių. Tai yra uždarbis, vidutiniškai per mėnesį 24 rb. 15 kp., arba 5 rb. 58 kp. per savaitę (plius pašaras ir pakratas karvei). Net ir trys šeimoje dirbdami, jie dar toli nesusilyginę uždarbiu su Gustais.

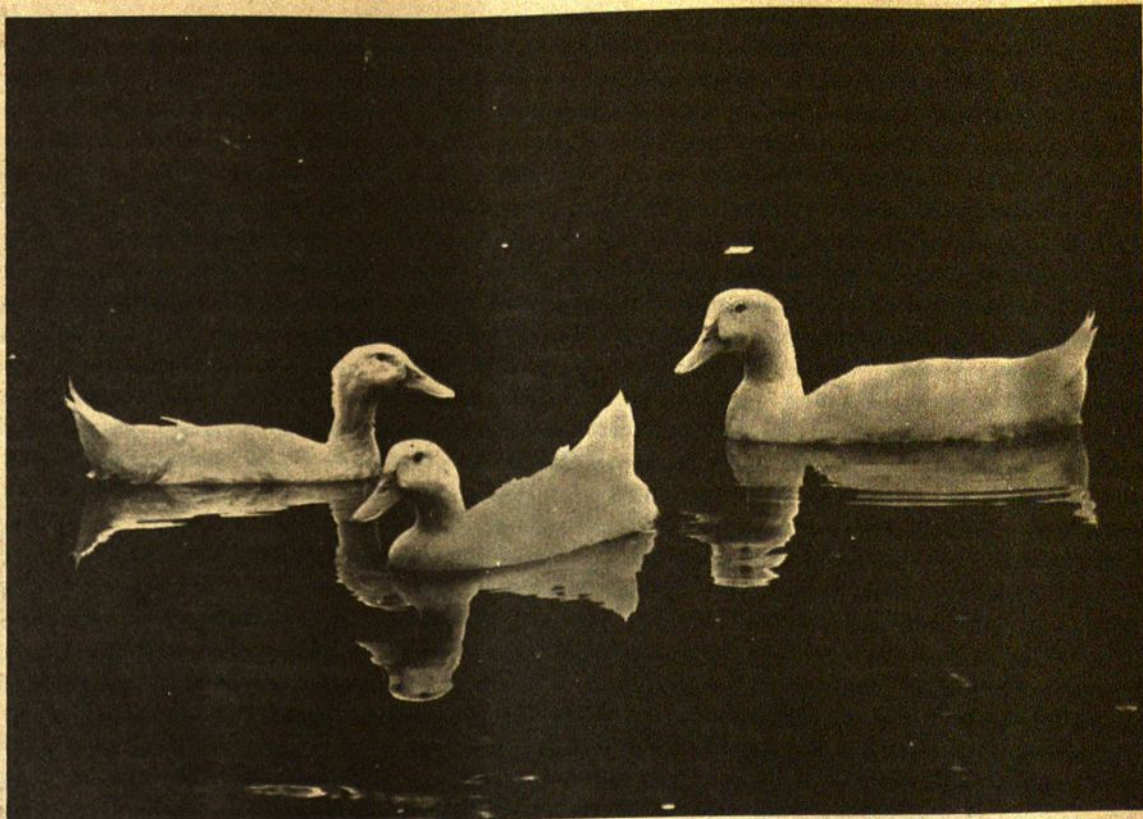
Gustų svirne visada esąs grūdų perteklius ir jie žymią jų dalį parduoda. Suprantama, trijų su trečdaliu tonų grūdų trims žmonėms per metus perdaug, nes ne viena duona žmogus maitinasi. Jeigu Gustai būtų tik paprasti žemdirbiai, į jų aruodą tebtų supilta tik nepilna tona (920 kg.), ir nebebūtų ko parduoti.

Svarbiausias Gusto priekaištas Urniežiui yra, kad netiesa, jog "niekas duonos kepti negali". Gustienė pati namie duoną kepanti, nors jų kaimynas perkąs. Tai esąs skonio dalykas, ir duona pirkti ne vargas, nes kaštuoja tik 15 kapeikų kilogramas, kad grūdų kilogramą parduoda už 30 kp. (Gustas nurodo, kad Lietuvos laikais už duonos kilogramą reikdavę mokėti viso kilogramo grūdų kainą, o dabar pakanka pusės kilogramo).

Si Gusto pataisa Urniežiui irgi reikalinga pataisa. Duoną namie kepti, jei nori, gali tie, kurie tebegyvena prieškariniuose namuose ir turi dar nesugriuvusius duonkepius pečius. Perkeltieji į gyvenvietes tokių pečių nebeturi, o ir kiti sunkiai gauna ar visai negauna galimybės pečius pasitaisyti, jei apgrūva. Nusipirkti duonos mažiau vargo ir gal pigiau, kur yra arti kepykla ir duonos parduotuvė. Bet yra vietų, iš kurių tinkamo duonai kepti pečiaus neturintieji turi keliauti duonos pirkti iki kelių kilometrų, o valdinėse kepyklose kepamoji duona proparpiais esti net ir nelepiam gomuriui sunkiai tepirpintina.

Taip, Komjaun. Tiesos redakcijai tarpininkaujant. Br. Gustas paliudijo, kad Romos radijo lietuviškoji programa Lietuvoje girdima ir klausoma. (Tėv. Balsas savo atsiliepimais tą paliudija beveik reguliariai, maždaug kas trys-keturios savaitės). Tuo pačiu metu B. Gustas išsamiai išdėstė geriausiojo padėty esančių kolūkiečių gyvenimo sąlygas, sudarydamas progos tiksliau suvokti ir eilinių žemdirbių masės sąlygas. (E)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

Baltosios antys.

R. Kisieliūnas nuotrauka

DVIVEIDĖ
POLITIKA

(Atkelta iš 1 psl.)

Ieškant glaudesnių santykių su komunistų pavergtom tautom, norima sustiprinti jų tautinės nepriklausomybės nuo Maskvos tendencijas. Toks tikslas iš esmės būtų geras, tačiau strategijoje, kurią naudoja Washingtonas, esą galima įžūrėti bent keturias klaidas:

1. Washingtonas vengia tikrines transakcijas su komunistiniais kraštais susieti su kokiom nors politinėmis sąlygom. Savaimė aišku, kad negalima tikėtis, kad Varšuva, Bukareštas ar Belgradas pašalintų komunistinę sistemą už tam tikrą kviečių kiekį. Tačiau šio to galima būtų išsuderinti ir prekybinėms transakcijoms, pvz., laisvesnį JAV spaudos platinimą, mažesnę atskirų asmenų kelionių suvaržymą, ginklų Castro ar Šiaurės Vietnamui pristatymo nutraukimą ir pan. Išlaikant ir tikrines transakcijas be jokių sąlygų, Vakarai nesustiprins nepriklausomybės tendencijų, bet tik palaikys komunistinius režimus, kurie yra pasiryžę Ameriką palaidoti.

2. Visa JAV politika yra pati sau prieštaraujanti, nes vienu ir tuo pačiu metu siekiama išnaudoti pavergtasias valstybes ir kartu siekiama draugystės Sovietų vyriausybės, iš kurios norima tas valstybes išvaduoti. Jei iš tikro siekiama pavergtųjų valstybių išvadavimo, reikia būti šaltiems, jei ne priešiškiems, sovietų atžvilgiu.

3. Mūsų politika paremia pavojingiausią de Gaulle strategijos elementą. Ji patvirtina de Gaulle įspėjimą, kad JAV galinčios per europiečių galvas susitarti su Maskva; todėl europiečiai negalį pasitikėti amerikiečiais ir turi patys ieškoti susitarimo su Maskva.

4. Pagaliau, mūsų visa politika yra paremta optimistiškom iliuzijom apie Maskvos strategiją. Aišku, kad Maskva priims visas mūsų daromas nuolaidas. Bet tuo pačiu laiku Maskva vadovauja ir remia Vietkongą ir Castro. Ji to net neslepia. Ji visuotinam susirinkime sovietų delegatų sveikino Kubos delegatą Raul Roa po jo kurstančios kalbos, raginančios Afriką, Aziją ir Lotynų Ameriką pradėti karą JAV sunaikinimui!

Užtat koks nors aukštesnis Washingtono pareigūnas, anot Burnhamo, turėtų suprasti, kad ir ko-

TREČIOJI DAINŲ ŠVENTĖ

III-ji Amerikos ir Kanados Lietuvių Bendruomenių ruošiamą Dainų Šventę įvyks 1966 metais liepos 3 dieną Chicagoje, International Amphitheatre.

Dainų šventės komitetą sudaro: Dr. Steponas Biežis — pirmininkas, Jonas Paštukas — vicepirmininkas, Antanas Šantaras — vicepirmininkas ir generalinis sekretorius, Jonas Jurkūnas — organizaciniam reikalams vadovas, Kostas Dočkus — išdinininkas, Jonas Zdanis — muzikinių reikalų vadovas, kun. Jonas Kubilius — LB Kanados Krašto atstovas, Algirdas Pužauskas — spaudos reikalų vadovas.

III-čioje Dainų Šventėje dalyvauja JAV ir Kanados lietuvių chorai ir ansambliai bei lituanistinių mokyklų chorai ir ansamb-

liai. Šventėje bus dainuojama tik mišraus choro dainos. Repertuaro gaidas daugelis chorų jau gavo. Negavusieji prašomi kuo greičiausiai kreiptis į Dainų Šventės komiteto pirm. Dr. S. Biežį. Jo adresas: 3241 W. 66th Place, Chicago, Ill., 60629. Lygiųjų balsų chorai taip pat prašomi išmokyti mišraus choro atitinkamas partijas.

Dainų šventės Komitetas prašo visus chorus tuojau nedelsiant registruotis registracijos komisijoje, kuriai vadovauja Jonė Bobinienė. Jos adresas: 1530 So. 49 Ave., Cicero, Ill. 60650. Telefonas: OL 2-2316. Užsiregistruojant reikia nurodyti apytikrą dainininkų skaičių. Chorams bus apmokėta pusė kelionės išlaidų autobusais ir traukiniais. Komitetas padėpys nakvynės pas privačius asmenis tiems choristams, kurie jų neturės. Norintiems apsisistoti viešbutyje, komitetas užsakyti vietas pagal pageidaujamą kainą.

Dainų šventė — Lietuvių Tautos šventė. Tikimasi, kad šioje tautinėje demonstracijoje dalyvaus apie 10,000 žmonių. Visi JAV ir Kanados chorai prašomi gausiai dalyvauti, ruošti šventei, papildyti chorų eiles naujais dainininkais.

IESKOMI CHICAGOJE AR
APYLINKĖSE GYVENANTIEJI LIETUVIAI:

Čeponytė - Narbutienė Ona, Mykolo duktė, gim. 1890 m. Pumpėnuose, atvykus į Chicago 1910 m.

Česna Jonas iš Skerpiejų kaimo, Laukeliškių par., Vilkaviškio apskr.

Česnauskas Pranas. Vinco sūnus, atvykęs 1919 m.

Gedžius Pranas. Igno sūnus, atvykęs 1949 m.

Grigaliūtė Morta. Antano duktė, iš Tauragės.

Kazlauskas Juozas. Juozo sūnus iš Švedasų.

Markus Jeter (Markėnas), gyvenęs Brookfield, Illinois.

Markevičius Bernardas, Justino sūnus, gimęs 1916 m., gyvenęs Kanadoje, atvykęs į Chicago 1960 m.

Pociai Petras ir Viktoras, iš Naukaimio.

Rimkus Jurgis, gyvenęs Bridgeporte, Chicagoje.

Šimkūnas Leonas, Jono sūnus, gimęs Siaurkampio kaime, Tauragės valsčiuje, prieš karą gyvenęs Chicagoje.

Šimkūnaitė - Vaivadienė Marijona, Jono duktė, ir jos sūnus Jonas.

Zafembaitė Marcijona, iš Paulaičių kaimo, švėkšnos parapijos.

Žiūrai Stepas ir Vincas, Kazio sūnūs.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsilipti —

Lietuvos Generalinis Konsulatas
6147 So. Artesian Ave.
Chicago, Ill. 60629
Telefonas: —
REpublic 7-8334

KOKIA GALI BŪTI GERESNĖ DOVANA
ŠVENTĖMS JŪSŲ GIMINĖMS USSR

jei ne gabalas apsiaustui (paltui), eilutei (kostiui), suknelei geros rūšies grynų vilnų arba pusvilnonės medžiagos. Tikrai dabar šventėms sumažintomis kainomis Jūs galite užsakyti neribotą kiekį, be maito ir be kitokių rinkliavų eilutėms (kostiuiams) ir suknėlėms nesiraukšlėjančios elastiškos audeklus, kurie savo rūšimi ir tvirtumu neužsileidžia geriausiems užsienio audeklams. Didelį pasirinkimą to viso Jūs rasite parodoje salėje, firmos

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Ave. South (kampas 18-tos gatvės)
New York, N. Y. 10003. Telefonas: 228-9547

Ten galite švenčių dovanoms užsakyti automobilius, motociklus, dviračius, radijo priimtuvus, šaldytuvus, siuvas masinas, laikrodžius ir daugeli kitokių prekių. Didžiulis pasirinkimas produktų, vyno, delikatesų švenčių stalui. Negaiškite laiko, užsakykite dabar. Aukšta kokybė ir skubus dovanų pristatymas giminėms į namus garantuojamas.

Aplankykite mūsų parodinę salę ir pamatysite žavingo grožio, tvirtumo, puikiai ir išbaigtai bei dailiai padarytus USSR gaminius

Mes žinome, kad dėl ilgo ir tolimo išsiskyrimo Jūsų giminės vis vien Jums artimos ir brangios. Jūsų DOVANA per PODAROGIFTS, INC. jiems parodys, kad jų neužmiršote dabar ir neužmiršite ateity.

Atsiminkite, kad tik firma PODAROGIFTS, INC. yra vienintelė Vnešposyltorgo atstovas priimti užsakymus dovanoms.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. French Cognac ..... 5th — 4.39
2. Armagnac Imp. French Brandy..... 5th — 4.39
3. Skaidrioji 80 proof ..... 5th — 3.19
4. Zubrovka 100 proof ..... 5th — 4.75

5. Import. Bordeaux Wine ..... 5th — 0.98
6. Import. Riccadonna Vermouth Bott. — 1.29
7. Import. Napoleon Vermouth .... Bott. — 1.19

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 19156907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

LAKRIČIO 13 MANIFESTACIJA
— DALYKAS 24 KARATŲ

Kalbu apie karatą -- aukso matą. O auksas -- nuo seniausių laikų iki šių dienų -- yra brangenybių karalius. Auksas 24-ty karatų, tai aukščiausios rūšies liejinys jo su kitu metalu, ir gyvenimo apyvartoj aukštesnės kokybės aukso nėra.

Karatų matu reikia vertinti ir mintį suvokti "lapkričio 13-tos manifestaciją" New Yorke, Madison Square Garden -- garsojusi sūrinkimų salė. Pirmiausia, taip vertinti reikia todėl, kad Lietuvos laisvinimo veiksmų balsas: užuominos, raginiai ir įtaigojimai lietuviškai visuomenei išėjimoje -- daugiau budėt, veikti Lietuvos laisvės reikalui -- pagaliau, buvo išgirstas ir pagautas visu gyvumu ir širdingumu.

Antra, susidaręs Komitetas Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti yra penkių asmenų jaunų generacijų, tačiau brandžių vyrų liejinys, kuris iš karto sudomino visuomenę savo veiksmingumu ir plačiu mostu.

Trečia, sumanymas sukursti ir eiti kaip galima skambesnę manifestaciją dėl Lietuvos laisvės yra iškeltas kaip tik laiku tam, kad žlugdyt Kremliaus valdovų melą, skleistą visame pasaulyje šiais metais, būk Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje nuo raudonosios armijos atėjimo esąs gyvendinamas rojus, o gyventojai ten esą pilni džiaugsmo.

Šios trejų aplinkybės, supuolusios vienan diktan ir išdaičiusios komitetą yra faktas retas, idealistinis ir labai brangus. O todėl tokį faktą tederai lyginti su medžiaginio gyvenimo karalium -- auksu. Ir tai nebet kurio, o aukščiausia kokybe -- dvidešimt keturių karatų!

Komitetas savo tiesiu ir smilgančiu vardu -- Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti -- yra įdomios sudėties. Antanas Maželis, Antanas Sniečkus ir Algirdas Budreckis -- visi trys yra gimę Amerikoje, ir iš jų tik vienas Budreckis tėra matęs keletą metų Lie-

tuva savo kūdikystėje, Romas Kezys ir Juozas Miklovas, gimę prie priklausomybės Lietuvoje, yra matę gyvą laisvą Lietuvą savo ankstyboje jaunystėje, o Miklovas, kaip nesenai išsprūdęs iš dabartinės -- okupuotos Lietuvos, yra net su akivaizdžiu supratimu apie tą skirtumą, koks yra tarp laisvės ir svetimos okupacijos tikrovės.

Visi penki dvejopai skirtingi savo gimimų vietomis, ketveriojai skirtingi gyvosios Lietuvos pažinimu, ir, pagaliau, penkiaropai skirtingi savo būdu ir gabumų savitumu, susiliejo, galima sakyti, spontaniškai į vieną organizacinį lydinį. Jūs sulysė Lietuvos laisvės suvokimas, Lietuvos žeminanti padėtis dabar, ir atsiradęs juose bendras impulsas. Ir kai gimsta tokia natūrali atžala, kai įvyksta toks faktas, tai tuo džiaugtis dera ir reikia mums visiems. Osu džiaugsmu reikia ir remti tos atžalos pasitangą, sudarant jai užnugarį, tvirtą paramą, kad tų penkių vyrų patangas lydėtų sėkmė.

Šio komiteto darbas ir tikslas -- yra valstybinė politika. O politikoj, be ko kita, neabejotinai reikšias ir moralinė jėga. Šiame atvejuje yra gražiausia, kad ši moralinė jėga kyla iš visuomenės, iš jos tarpo, iš vidaus. Tai yra dvasinis gyvybingumas ir tai yra stiprybė visam kam. Todėl šia jėga turi džiaugtis ir naudotis visos didžiosios lietuviškos institucijos: Nepriklausomos Lietuvos Diplomatijs, VLIKas, Amerikos Lietuvių Taryba, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Vyrčiausia Valdyba, Jiems visiems šio ad hoc komiteto darbas yra naudingas visuose veiksmų darbuose.

Reikia neužmiršti kadai vieno Kremliaus valdovo pastatyto klausimo Popiežiui Pijui XII-jam: "o kiek divizių kariuomenės turi Vatikanas?"

Žinokim gerai vieną dalyką, kad aną Kremliaus valdovo mintį turi ne vienas laisvojo pasaulio

Amerikos Lietuvių Tarybos 25-sis metinis suvažiavimas įvyko š.m. spalio mėn. 23-24 dienomis Chicagoje, Sherman House patalpose.

Suvažiavimą atidarė ALT pirmininkas L. Šimutis, pasveikindamas suvažiavimo dalyvius ir po to paprašydamas suvažiavimo delegatus atsistoti ir susikaupti minute pagerbti šiais metais mirusį ALT Valdybos Vicepirmininką dr. Kazį Drangilį.

Suvažiavimui pirmininkavo L. Šimutis, pasikeisdamas su vicepirmininkais -- T. Blinstrubą, P. Dargį, A. Rudžiu ir dr. J. Valaičių, Sekretoriavo -- J. Talalą, Alb. Valentinas ir N. Remeikienė.

Rezoliucijų komisijon pakvietė -- K. Kleiva, M. Gudelis, dr. A. Verbickas ir teisėjas J. Zūris.

Suvažiavime dalyvavo visi keturiasdešimt šeši Amerikos Lietuvių Tarybos nariai arba jų įgalintiniai. Svečių tarpe buvo Lietuvos generalinis konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis, JAV LB Centro valdybos pirmininkas J. Jasaitis, LB Chicago Apygardos valdybos pirmininkas inž. B. Nainyns, BALF atstovas A. Dzirvonas, dr. M. Devenis ir daugelis kitų.

Pirmasis suvažiavimą pasveikino Lietuvos generalinis konsulas dr. P. Daužvardis Lietuvos Atstovo Washingtono J. Kajecko ir savo vardu, ilgesniame sveikinimo žodyje konsulas pareiškė, kad dabartinė situacija padrasina mus visus vieningai ir ryžtingai jungtis bendron kovon už Lietuvos laisvės atstatymą ir toje kovoje negali būti abejojantių. Lietuvos okupantas nori tikinti visą pasaulį ir net mus pačius, kad laisvės ir nepriklausomos Lietuvos daugiau nebebus. Todėl ALT su kitomis lietuvių patriotinėmis organizacijomis turi sudaryti kaip ir vyriausią štabą ryžtingiausiai kovai už Lietuvai laisvės atgavimą. Palinkėjo ALT didelės stiprybės ir sėkmės šioje didelėje kovoje.

JAV LB Centro valdybos pirmininkas J. Jasaitis sveikinimo žodyje pasakė, kad ši diena yra mums ypatingai pamėtinė, nes šiandien ALT susirinko 25-ą kartą savo konferencijon, o tai yra ilgas ir garbingas kovos laikas už Lietuvai laisvės sugrąžinimą. Balfo centro vardu sveikino Alb. Dzirvonas pareiškdamas, kad ALT dėl savo nepaliamos ir ryžtingos kovos dėl Lietuvai laisvės atgavimo, Lietuvos istorijoje užims labai garbingą vietą.

Raštu suvažiavimą sveikino: V. Sidzikauskas -- VLIKo, Pavergtųjų Tautų Seimo ir Lietuvos Laisvės Komiteto vardu, Vyr. Volteras -- JAV LB Tarybos vardu, dr. Balukas ir A. Reklaitis.

politikų, kai vienas ar kitas mūsų diplomatas, ar komitetas kelia Lietuvos laisvės reikalą, kuriame nors kabinete šia Amerikoje, ar kur kitur. Ir šia glūdi pasislėpęs klausimas: o kiek mūsų diplomatų ar komitetų turi divizių?

Į šį paslėptą klausimą iš anksto duoda atvirą atsakymą ruošiamoji lapkričio 13-tos manifestacija. Štai mūsų pirminė divizija. Ir ji turi būti nemažesnė už 25000 dalyvių. Tik tiek sutalpinama Madison Square Garden salė, ir ji turi būti pilna!

Tačiau ši pirminė divizija nėra vienintelė. Tik jai vienai teks balsai pasakyti už visas kitas 7 milijonų lietuvių, latvių ir estų divizijas, kad šioms tautoms reikia grąžinti laisvę.

Lapkričio 13-tą New Yorkolaisvės reikalavimas turi būti iškeltas visu skambumu. Ši manifestacija reikš:

1. apeliacija į Amerikos visuomenę -- mums padėti!

2. reikalavimą Jungtinėms Tautoms -- neatidėliojant pasisakyti, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybės būtų sugrąžintos laisvų valstybių tarpan;

3. tai bus ultimatumas Kremliaus valdovams -- kad jie su savo raudonąja armija apieistų Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Ši manifestacija turi būti mūsų visų deramai suprasta ir įvykdyta pilnu divizių sąstata, visu jautrumu ir visu dvasios pakilimu. (a.d.)

ALT SUKAKTUVINIS SUVAŽIAVIMAS

tis -- Lietuvių Fondo vardu, Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Vyt. Stašinskas, ir telegrama suvažiavimą pasveikino senatorius Paul Douglas (dem. iš Illinois).

Perėmęs suvažiavimo pirmininkavimą dr. J. Valaitis pasveikino šiais žodžiais pirmininką L. Šimutį už jo nepaliamą, sėkmingą ir ryžtingą vadovavimą ALT per 25 metus, o taip pat ir dr. P. Grigaitį, pasveikųsį po sunkios ligos ir vėl esantį mūsų tarpe.

Pirmininkas L. Šimutis padarė išsamų pranešimą apie ALT valdybos nuveiktus darbus praėjusiais metais. Finansų sekretorius J. Talalą suvažiavimui padarė finansinį pranešimą, o išdo globėjų raportą perskaitė W. T. Kvetkas. Visi pranešimai buvo suvažiavimo vienbalsiai priimti.

Pirmininkas L. Šimutis taip pat padarė apžvalginį pranešimą apie ALT veiklą per 25 metus. Pranešimo pabaigoje jis perskaitė savo pareiškimą, kad jis jau iš ALT valdybos pirmininko pareigų pasitraukia.

Posėdį tęsiant toliau, politinių grupių ir organizacijų sudarančių ALT sąstatą, atstovai nuodėdžiai įvertino ilgametį ALT pirmininką L. Šimutį, jo energingą veiklą per ketvirtį šimtmečio ir prašė toliau pasilikti savo pareigas. Tačiau L. Šimutis nebesutiko. Jis buvo išrinktas ALT Garbės Pirmininku.

Praeiūt metų suvažiavime buvo sudaryta ALT Statuto Pakeitimo -- Papildymo komisija, kuri buvo įpareigota šiam suvažiavimui pateikti ALT Statuto pakeitimo projektą. Todėl suvažiavimui pirmininkaujantis T. Blinstrubas ir prašė tos komisijos pirmininką dr. J. Valaitį referuoti suvažiavimui naują tos komisijos paruoštą ALT Statuto pakeitimo projektą. Tame projekte buvo numatoma pakeisti ALT senoj Statuto 10, 17, 27 ir 28 straipsnius. Ties statuto pakeitimo straipsniai buvo nuodėdžiai išdiskutuoti suvažiavime ir pastatyti balsavimui. Buvo balsuojama slaptu balsavimu pagal vardo šaukį. Tačiau visi naujai suredaguoti minėtieji Statuto punktai suvažiavimo balsavime nesurinko balsų daugumos, tad ALT Statutas paliko nepakeistas.

Toliau suvažiavime buvo svarstyti Lietuvos išlaisvinimo reikalai. Suvažiavimas priėmė visą eilę reikšmingų rezoliucijų. Rezoliucijų priėmimui ir svarstymui vadovavo ALT valdybos vicepirmininkas inž. A. Rudis.

ALT sudarančios ideologinės grupės, patriotinės organizacijos ir abu didieji lietuvių susivienijimai į sekančiąją metų ALT sudėtį delegavo šiuos savo atstovus:

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacija -- prel. Ig. Albavičius, muz. A. Aleksis, W. T. Kvetka, E. Paurazienė, A. Rudis, J. Stuka ir dr. K. Šidlauską, Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjunga -- S. Bredes, jr., dr. P. Grigaitį, M. Gudelį, T. Matą, S. Michelsoną, J. Skorubską, J. Talalą.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga -- V. Abraitį, E. Bartky, dr. S. Biežį, T. Blinstrubą, J. Jurkūną, K. Karpių ir T. Trečionką. Amerikos Lietuvių Tautinė

Sandara -- E. Devenienė, S. Geugužis, M. Kasperaitis, J. Lekis, M. Vaidyla, A. Wells ir J. Zūris, Šviesos-Santaros Federacija -- V. Adamkavičius, R. Mieželis ir dr. J. Valaitį. Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Moterų Sąjunga -- S. Diržienė, G. Kenebienė ir E. Vilmaite. Lietuvos Vyčiai -- M. Andrikytė, R. Boris ir M. Činikienė. SLA -- P. Dargis, B. Pivaronienė ir E. Mikužytė. LRKSA -- prel. J. Boll, L. Šimutis ir dr. V. Šimaitis.

Lietuvių Studentų Sąjunga savo delegatų nepateikė, padavė suvažiavimui atskirą pareiškimą raštu.

Ateinantiems metams ALT Centro valdybą sudarys: E. Bartkus, T. Blinstrubas, P. Dargis, dr. P. Grigaitis, A. Rudis, dr. K. Šidlauskas, dr. V. Šimaitis, J. Ta-

lalas, M. Vaidyla, dr. J. Valaitis ir J. Zūris.

Išdo globėjai -- V. Abraitis, S. Bredes, jr., W. T. Kvetkas ir B. Pivaronienė.

Suvažiavimas pasveikino JAV prezidentą Lyndon B. Johnson, taip pat įpareigojo naująją ALT valdybą parengti sveikinimą pavergtos Lietuvos lietuviams ir jį perduoti už geležinės uždangos radijo bangomis ir kitais keliais. Taip pat priėmė atskirą rezoliuciją dėl bendradarbiavimo ir ryšių palaikymo su rusų bolševikų pavergtą lietuvių tautą.

Šiam jubiliejiniam suvažiavimui gautos aukos: J. Miletz, 3557 Adams St., Gary, Ind. -- \$5.00 Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Moterų Sąjunga \$25.00, Amerikos Lietuvių Tarybos Racinė, Wis., skyrus -- \$250.00 ir Estate of Michael J. Kiras, Decd. -- \$500.00 Viso aukų gauta \$780.00

ALT

REMIA LAPKRIČIO 13 MANIFESTACIJĄ

Lietuvių Jūrų Skautija, kaip lietuviškojo jaunimo auklėjimo organizacija, turinti tikslą auklėti savo narius ideologiškai apsisprendusiais, tautiniai susipratusiai ir jūrinę Lietuvos idėją atstovaujančiais žmonėmis, ruošia savo narius kartu ir aktingais Lietuvos Tautos interesų saugotojais bei jos laisvės gynėjais.

Akademiniis jūrinės skautijos jaunimas, susibūręs į Korpi Gintaras ir jūrų budžiai -- Gintarės savo veikloje yra užkcentavę aktingą prisidėjimą prie Lietuvos laisvinimo pastangų, ką savo pasireiškimais ne vieną kartą yra įrodę.

Šio metu, kada mūsų jaunimas organizuotai ir valingai pakilo ginti Lietuvos laisvės principą tarptautiniame forume, Jungtinėse Tautose, ir ryžosi demaskuoti imperialistinį komunizmo slaptąjį Lietuvoje, kur pagrindinės žmogaus teisės, dėl kurių taip sielojasi Jungtinės Tautos, yra visiškai pamintos ir pats kraštas paverstas vergija, mažai, kas tą mato.

Šio fakto akivaizdoje, Lietuvių Jūrų Skautija remia, talkininkauja ir pareiškia, kad toks jaunimo laisvės žygis yra viena priemonių belstis į pasaulio sąžinę, sukrešti vergijos pančius ir priartinti pavergtiesiems broliams laisvės rytą.

Todėl kviečiame visus suaugusius Lietuvių Jūrų Skautijos narius, vadovus-vadovus, budžius-gintares, akademinį jūriniai skautų jaunimą ir tėvus bei rėmėjus jungtis prie šio prasmingo laisvinimo žygio ir jame aktyviai

dalyvauti. Tegu laisvasis pasaulis pajunta raudonojo teroro siautėjimą nukryžiuotoje Lietuvoje, tegu išgirsta pavergtųjų brolių laisvės šauksmą.

Jūr. skt. A. Gasnerienė
LJS Vyrčiausia Skautininkė;
Jūr. skt. E. Vengianskas,
LJS Vyrčiausias Skautininkas;
Senj. A. Aglinskas, Korp. Gintaras Pirmininkas

ATLIKIME PAREIGĄ TĖVYNEI

Lietuviškas jaunimas šių metų lapkričio mėn. 13 dieną organizuotai vyks į New Yorką, ten Jungtinių Tautų Organizacijai pareikšti reikalavimą, kad Sovietai pasitrauktų iš Lietuvos.

Lietuvių Skautų Sąjungos nariai kviečiami dalyvauti asmeniškai šiame žygyje ir remti jį savo lėšomis.

Lietuvių Skautų Sąjungos Tarybos Pirmia

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komitetas sveikina lapkričio 13-sios dienos Žygio Jungtines Tautas iniciatorius, koordinatorius ir bendradarbius. Tegu šis žygis Jaunimo Metų eigoje paskatins mus visus aktyviai įsijungti į Lietuvos laisvinimo kovą ir lai Jaunimo Metai atneša laisvę mūsų pavergtoms sesėms ir broliams.

Visi, jauni ir seni, dalyvausime Manifestacijoje, New Yorke, lapkričio 13-tą.

Algis Zaprackas
PLJK Pirmininkas

LIETUVIŠKOS KNYGOS,
PLOKŠTELĖS,
MEDŽIO DROŽINIAI,
AUDINIAI, GINTARAS

ir įvairios kitos importuotos dovanos!

Visa tai galite įsigyti, atvykę į naujai atidarytą DIRVOS krautuvę, 6907 Superior Ave.

Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. p. p.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visą pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Žuvusiems dėl Lietuvos laisvės prisiminti. R. Kisieliūnas nuotrauka

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Dar vieną sykį... (apie Marių Katiliškį)

Mano anūkė Nida, dviejų metų nesulaukusi, pirmiausia išmoko skambiai lietuviškai pasakyti vieną sakinį. Dalykas lietiš, be abejo, žaidimą. Jai labiausiai patikdavo, kai pėmęs už kojų, galva žemyn -- apskūdavo ją kelis kartus ore, o paskui kombinuo tu zigzagu, lyg katė, ji vėl atsi stodavo ant žemės. Po kiekvieno tokio veiksmo ji vis šaukdavo su entuziazmu: -- Dar vieną sykį!...

Nežinrnt kiek kartų žaidimą kar todavom, ji vis karščiau ir smar kiau reikalaujavo "dar vieno sy kio". Deja, kada nors turėdavo ateiti galas ir paskutinis sykis. Ir tada linksmybė staiga pasi keisdavo į liūdėsį, o kai kada net ašara išslykšdavo merginai.

Šį rudenį dar vieną sykį vėl susitikau Marių Katiliškį. Žinau jum kitiem, Chicagos ir apylinkių kaifmynam, tai skamba juokingai. Bet man, visada nuo jo gyvenu siam kelių šimtų kilometrų ar poros tūkstančių mylių atstu mais, tai būna retas ir pažymė tinas įvykis. Todėl tiksliai atsi menu, kiek Marių iki šiol buvau sutikęs -- penkis kartus.

Pirmą sykį pamčiau ir su sipažinau kone atsitiktinai. Tai buvo 1948 metais Hanau stovyklo je, kai prieš iškeliaudamas Ame rikon, politinių kalėdodimų tiks lais lankiausi Volkertijoje. Užsu kau pasikalbėti pas draugą Alek sandrą Merkelį, gi žinūru karštą vasaros priešpieį sėdi čia Kati liškis ir jau atitinkamai vėsina si. Turėjau mažai laiko, tai vos spėjęs susipažinti, tuoj šokstu agituoti, kad jau paskutinis lai kas jam prisidėti prie BDPS (jūs be abejo užmiršote, ką tos raidės anuomet reiškė, tai tegu taip ir palieka).

Bet man šis pirmutinis susiti kimas paliko neišdildomą įspūdį dėl to, kad Katiliškis buvo iš vi sų lengviausiai suagituojamas laisvės kovotojas. Kiti turėdavo vežimus abejonių, prasidėdavo ne sibaigiamos diskusijos: kas, kaip

kodėl, kuriam tikslui, ar tai ne bus vienybės skaldymas, -- o Ka tiliškiui iš karto buvo viskas trumpa ir aišku. "Jeigu čia re

sykį susitikau su Katiliškį ši ru denį -- vėl Chicagoje, ir žinoma, Tabor Farmos sąskrydyje. Kaip Nidai, taip ir man liūdna išstati

Rašytojas Marius Katiliškis

zistencija, tai aš su jumis. Ir jaučiuos prakeiktai pagerbtas, kad manęs nepamiršote", už baigė sandėrį atsiveikinanai.

Žymiai vėliau, jau Amerikoje, kai Katiliškis ėmė vis plačiau garsėti savo raštais, dukartua naujinom pažintį Santaros suva žiavimuose Tabor Farmoje. O prieš porą metų jis pats atvyko į Los Angeles -- įsidėti kišenėn Lietuvų Rašytojų Draugijos lite ratūrinės premijos...

Penktą ir turbūt jau paskutinį

žodžius "paskutinį sykį", bet, de ja, visiems sportiniam malonu mams kartą ateina galas. Į Los Angeles jis nebeatvyks, nes mes čia, turėdami apstą savų laure atų, daugiau nebeskirsim premi jų užsienio rašytojams, gi ir pa ti Draugijos valdyba jau netru kius smurtu turės būti iškelta ki tur.

O aš irgi abejoju, ar begalėsiu ateityje leisti sau tokią per puo sną prabangą tolimom kelionėm. Ne tik kad proletarui per bran giai kaštuoja šitoks kapitalisti nis pasismaginimas, bet tuo būdu žmogus visiškai netenki užsiel nyti atostogų ir galų gale suban krūtinė ne tik kišenė, bet ir svei katą. Po beveik trijų savačių tradicinio lietuviško supervaišin gumo, po fantastiškos įtampos ide ologinių ir kultūrinių rautų, o ro mėniško stiliaus nuolatinių lėbo nių, skilvio perlepinimų ir gomur io permirkymų, po kiekvienos vargiai trečdajį teatmiegotos nakties, -- štai tu sugrįžti į na mus ir pagaliau supranti, kad da bar turėtum gauti mažiausia mė nesį tikrų atostogų, ir ilgai ne ga išdami piktieji gamtos įstati mai jas tau parūpina, paguldya mi į visokių blaiviausių ligų pa talą...

Rašyti? Kaip, kodėl, kam? Vi siškai neįmanoma. O vis dėlto man negaištant norėjosi para šyti "dar apie vieną pasikalbė jimą" su Katiliškį. Šįkart ne prie šv. Juozapo upės Farmoje, nes šiemet ten nuo saulėtėdo ligi vidurnakčio buvo tiek paskai tų ir diskusijų, kad nors persi plėšk nelikdavo nė minutės laiko nužingsniuoti ligi paupio. Tad kalbėjomes truputį tik pirmą va kara, nuskrėdus Chicago, iš kur visi drauge, G. Vėžio vežini, tuo jau skubėjome į Farmą paskaitų klausyti. O kiek geriau ir inty miau tik paskutinę atostogų die ną, Willow Springs medžiams llinguojant ir dangui atsargiai la š nojant, dail. V. Vaitekūno aris tokratiškoje viloje, kuri ypač ti ko mūsų, dviejų tikrų proletarų, akiai pamasinti ir dvasiai su stiprinti...

Ir taip mano įspūdžiai užtruko, ir didžiai smagu, kad iš to blogo išėjo tik geras. Mat, jeigu tuo jau būčiau galėjęs rašyti, bū čiau pataikęs tiesiai M. Katiliš kio 50 metų sukaktuvių šventei. Ir tai man būtų buvusi gerokai nesmagi proga, nes, ačiū Die vui, dar nesu didelis sukaktuvių mėgėjas. Ypač dėl to, kad jomis ir taip jau ribeblai pertręsta mū sų visokios veiklos dirva. Ir pa galiau, ku pavirstų mūsų gyve nimas, jeigu kiekvienam pienbur niui vis ruoštuime ir tik ruoštu me sukaktuves?

Šimtas metų, aštuoniasdešimt na, iš bėdos septyniasdešimt pen keris, -- gal jau būtų užtenkamai padorus tarpnis, kur gyvenimi keičivis galėtų stabtelti ir atga

BRAZILIJOJE PRAPLEČIAMOS KARIŠKŲ TEISMŲ GALIOS...

JURGIS ŠATORIUS
Brazilija

Spalio 3 dienos rinkimai II-je Brazilijos svarbiųjų valstijų, nuo širdiems revoliucionieriams, sie kusiems krašte atgaivinti tau tiškiai -- demokratišką, anti ko rupcinę savijautą ir dvasią vi suose tautos sluoksniuose, su maišė visus apskaičiavimus. Kaip jau buvau minėjęs Brazi lijos plačiosios masės beveiki ja būti valdomos tų, kurie jiems žada duoti "duonos ir žaidimų dabar", bet ne tų, kurie siekia, kad Brazilija išlyginusi bent da lį savo ekonomiškų duobių, palik ty kraštui prastų šeiminių, iš karto pradėtų žygiuoti lygiu "ouro verde -- žaliuoju auksu", t.y. ka vos pupelėmis išgrįstu vieškeliu. Gi kavos pupelės šiandien yra lai koma pagarboje daugelyje pasa ulio kraštų.

Taigi, jeigu ne tie rinkimai, o po 1964, III, 31 revoliucijos būtų įvesta tai, ką protingesnieji ir to liau numatą stlilė dabartinė vy riausybė, tai šiandien čia nebūtų reikėję griebtis dramatiškų prie monių, kad krašte būtų užtikrin tas ramumas ir dabartinės val džios tęstinumas. Gi dabar, praėjus vos 18-kai mėnesių po re volucijos, teko padaryti tai, kas normaliomis porevoliucinėmis savaitėmis būtų priimta be jokio mūrmėjimo. Nėra jokios abejo nės, kad federalinės valdžios sluoksniuose niekada netrūko as menų, kurie nurodinėjo buvusios revoliucijos trūkumus. Tačiau ne kas kitas, kaip prezidentas Cas tello Branco buvo griežtai nusi statęs, kad Institucinis Aktas Nr. 1 nustotų galios 1964, X, 30. Ir taip valdant kraštą be Instituci nio Akto galių mažiau negu vien erius metus, buvo leisti laisvi rinkimai II-je valstijų. Pastarieji parodė, kad liaudis nėra pa lanki dabartiniam režimui. Aiš ku, kad niekas negali per daug džiaugtis, kai visą laiką sifilo ma vis stipriau ir stipriau pri veržti diržą... Gi jeigu būtų dau gliau pabota liandies balso, tad ir diržų veržimas nebūtų toks stai

gus, radikalus, kokį pasiūlė da bartinis planavimo ministras Ro berto Campos.

Atsižvelgiant į labai nemalonią federalinei valdžiai porinkiminę būklę, buvo pasiūlyta dabarti niam parlamentui priimti kelioli ka konstitucijos pakeitimų bei pa pildymų. Kadangi parlamentas bu vo sutikta labai griežta opozici ja, tad jai sušvelninti naujasis teisingumo ministras Juraci Ma galhaes, (buvęs Brazilijos amba sadorius Washingtone ligi X, 10) per radiją ir TV X, 25, kreipėsi į visą tautą, kartu ir į parlam entus, kad jie nedelsdami priimtų valdžios siūlomus konstitucinius papildymus ir... neverstų federa linę valdžią imtis neįstatymiškų priemonių krašto tvarkai ir ra mumui palaikyti. Teisingumo mi nistro kalba buvo nedviprasmiš ka. Net ir menkai portugališkai kalbąs pilietis galėjo suprasti, jog tai esąs paskutinis spėjimas, kad laikrodį sustojo be 5 minučių 12-tą.

Neatsižvelgiant į pastarąjį tel singumo ministro kreipimąsi spalio 26 d., naujam posėdžiui su sirenkės federalinis parlamen tas tęsė diskusijas ir ligi X, 27 d. ryto neskubėjo reikalaujamus kon stitucijos papildymus priimti.

Tada lyg perkūnas trenkė iš giedro dangaus puikų, saulėtą pa vasarišką X, 28 rytą į Brasilią, krašto sostinę: buvo paskelbtas Institucinis Aktas Nr. 2. Tiesa, jau prieš kurį laiką kai kurie laikraštininkai spėjo, jog ne truks baigsis laisvės, kad krašte būsianti įvesta diktatūra ir t.t. Naujasis Institucinis Ak tas, susidedąs iš 33 poskyrių, lyg ir būtų I-jo papildymas ta pras me, kad tie suvaržymai, kurie bu vo užmiršti įrašyti į I-jo Instituci nio Akto nuostatus, pastarajame yra ypač pabrėžti. Šio Akto straipsniai nusako, kad "visos politinės partijos yra paleidžia mos; Aukščiausiojo Teismo na rių skaičius iš II-kos padidina mas ligi 16-kos; naują respub likos prezidentą netiesioginiu bū du rinkis prieš 1966 m. spalio 3 d. ir dabartinis, Castelo Bran co, neturės teisės būti perrinktu; atskiriems asmenims politinės teisės galinčios būti panaikintos

10-čiai metų ir toki asmenys ne turės teisės išvykti iš jiems skir tos gyventi vietos be atskiro lei dimo. Tokie asmenys neturės teisės daryti pareiškimų kaip vie tinėje taip ir užsienio spaudoje. Prezidentui paliekama teisė pa leisti kaip federalinį taip ir vals tijų seimus. Žymiai praplečia mos kariškų teismų galios ir t.t."

Spalio 29 d. Teisingumo min. J. Magalhaes buvo sukvietęs užsienio žurnalistų konferenciją, ku rioje atsakydamas į klausimus pa reiškė, kad "panaikintų partijų opozicinės jėgos turinčios teisę steigti naujas partijas. Ministro nuomone, opozicija galinti sukurti dvi naujas partijas". Toliau aiš kindamas ministras pareiškė, kad Institucinis Aktas buvęs reikalingas todėl, jog "opozicija norėjusi sugrįžti į valdžią, kas da bar būtų neįmanoma". Jo nuomo ne, kabinetas būsias kiek pertvar kytas, bet savo postuose užsisą finansų ministras Otavio Gouveia de Bulhoes bei Roberto Campos. Kiek anksčiau kalbėdamas TV sto čių vedėjams bei laikraščių lei dėjams ministras Juraci Magal haes ragino pastaruosius aktyviai prisidėti prie agitacijos pogrindžio veiklos suvaržyme.

Netenka aiškinti, kad visa libe rališkai -- kairioji spauda yra la bai nepatenkinta II-jo Akto įsiga liojimu. Net dešinysis, Lacerdos nuomonę atstovaująs dienraštis Tribuna de Imprensa, taip pat kritikuoja vyriausybės žingsnį. Tačiau "Jornal do Brasil" rašo, kad vyriausybė, paskelbdama šį aktą pasismė uždavinį naujoje demokratiškoje dvasioje perauklėti liaudį.

Taigi teks palūkti ligi šio Ak to veikimas pradės nešti derlių.

Komitetas Lietuvos Ne priklausomybei Atstatyti i kviečia visas organizacijas dalyvauti Lapkričio 13 d. New Yorke -- Madison Square Garden ir eisenoje į Jungtines Tautas SU SA VO VĖLIAVOMIS.

ARTĖJANČIOMS ŠVENTĖMS

SENIAUSIA, VIENA PIRMŲJŲ IŠ SIUNTINIŲ FIRMŲ AMERIKOJE

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

priims iš jūsų siuntinius, garantuodami, kad jie bus pilnumoje ir saugiai įteikti Jūsų giminėms ir artimiesiems U.S.S.R. Jūsų siuntiniai -- dovanos bus įteiktos trumpiausiu laiku. SIUNTINIAI IŠSIUNČIAM KASDIEN. JŲ GAUSITE ATITINKAMĄ GAVĖJO PAKVITAVIMĄ. UŽSAKYMAI PASTŲ IŠPILDOMI PER 24 VALANDAS.

VISOMIS ŠVENTĖMS DOVANOMIS KREIPKITĖS Į MUS IR MŪSŲ SKYRIUS.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

*716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106;
Tel. Walnut 2-0100

CENTRINĖ ĮSTAIGA
NEW YORKUI
220 Park Avenue South
Phone: 982-8410

Uptown
PHILADELPHIA, Pa. 19123
632 W. Girard Avenue
Walnut 5-8878

BALTIMORE 24, Md.
3206 Eastern Avenue
DI 2-2374

BOSTON South 27, Mass.
390 West Broadway
AN 8-8764

CHICAGO, Ill. 60632
4102 Archer Avenue
FR 6-6399

Branch
CHICAGO, Ill. 60622
2242 W. Chicago Avenue
BE 5-7788

CLEVELAND, Ohio 44103
7023 Superior Avenue
UT 1-0807

DETROIT 10, Mich.
6460 Michigan Avenue
TA 5-7560

ELIZABETH, N. J.
943 Elizabeth Avenue
EL 4-7608

HAMTRAMCK 12, Mich.
11415 Jos. Campau Avenue
TO 8-7940

VINELAND, N. J., West Landes Ave.
Parish Hall -- Tel.: 691-8423

Atidaryta tik penktadieniais nuo 6 val. vak. iki 9 val. vak.

KANSAS CITY, Kansas
18 S. Bethany
AT 1-1757

LOS ANGELES 26, Calif.
3216 Sunset Blvd.
NO 5-9887

MIAMI 37, Florida
2755 Biscayne Blvd.
FR 9-8712

MINNEAPOLIS 14, Minn.
217 E. Hennedine
FE 2-4908

NEW BRITAIN, Conn. 06051
c/o N. Yaskewich
165 Hartford Avenue

OMAHA 7, Nebr.
5524 S. 32nd Street
731-8577

PITTSBURGH 22, Pa.
246 Third Avenue
GR 1-3712

ROCHESTER 21, N. Y.
683 Hudson Avenue
BA 5-5923

SAN FRANCISCO 22, Calif.
1236 Ninth Avenue
OV 1-4229

SEATTLE, Wash. 98103
1512 N. 39th Street
ME 3-1853

TRENTON, N. J.
730 Liberty Street
LY 9-9163

RETA PROGA

įsigyti papiginta kaina Dirvos iš leistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENES atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausiai iliustruota retomis nuotraukomis.

KAINA, \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALES RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse.

KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės.

KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje.

KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

— I Š K I R P T I —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI

6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą -- 10 dol.

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

Teisininkų žinios ar... anekdotų rinkinys?

Vytautas Meškauskas

Po ilgesnės pertraukos vėl pamatysime Teisininkų žinias, Lietuvos Teisininkų Draugijos laikraštį. Sprendžiant iš redaktoriaus žodžio, šios 1965 m. liepos - gruodžio laidos gale, šis numeris gali būti jau ir paskutinis. Redaktorius sakosi to laikraščio 28 numeriams išleidęs "nemažiau 1000 savojo laisvalaikio valandų". Pusiausulyje visų būvę 472 "arba, palyginimui, 1416 mašinėle rašyti". Skaičiai, kaip matome, labai įspūdingi. Jų paskelbimas skatina kiek kritiškiau pažvelgti į tą paskutinį numerį.

Lietuvių Kalbos Vadovas žodį "teisininkas" paaiškina kaip "teisių žinovą, juristą", o tokie paprastai yra logiško, griežto, drausmingo galvojimo žmonės, savo kalbose ir raštuose vengia tuščių žodžių. Jie turėtų mokėti tiksliai ir trumpai išsireikšti. Už tat ir tokiu pavadinimu laikraštis, jei ne savo turiniu, tai bent perdavimo forma turėtų sto-

vėti kiek aukščiau už kitus. Taip atrodo teoriškai pagalvojus. Deja, tikrovė atrodo visai kitaip. Tai ne Teisininkų žinios -- Jurists News, kaip paaiškinta angliškai, -- bet greičiau abejotinos vertės anekdotų rinkinys iš buvusių teisininkų gyvenimo. Norite įrodyti? Prašau.

Vienas iš produktingiausių Teisininkų žinių bendradarbių Petras Stravinskas šio paskutinio numerio 52 pusl. rašo:

"Kartą Mariampolės Apygardos Teismas sprendė bylas savo išvaizdumoje sesioje Priemose. Atvyko į tą sesiją ir adv. A. Tumėnas iš Kauno, ginti kurio ten kaltinamojo. Bet jis vargšas pamiršo namie savo toga. Priemose gi advokatų nebuvo, o buvo tik du privatiniai gynėjai, kurių togos, kaip prisimename, buvo kitokios, kaip tikrų advokatų. Pagalvojęs, kad geriau stoti su privatinio gynėjo toga, negu visai be togos, Ant. Tumėnas pasisko-

lino privatinio gynėjo toga ir, ja apsisiautęs, ramiai sau stovėjo šalia savo ginamojo, priešais teis-
mą, jam iš kairės. Prokuroras, kuriuo buvo jaunas, bet labai kovingas teisininkas, nusprendė tą savo humoru ir sarkazmais žmones įželdinėjantį advokatą šį kartą "sutvarkyti". Jis pareiškia:

-- Pone Pirmininke, adv. šioje byloje ginti negali, nes jo drabužis netvarkoj.

Ant. Tumėnas pamažėli slenka į teismo vidurį, sustoja ties pirminkininku, pačiame centre, atsisleidžia savo toga, nuleidžia galvą, mesdamas žvilgsnį į tą vietą, kur kartais vyrams pasitaiko "drabužis netvarkoj", na ir ramiai, ramutėliai atsako:

-- Pone pirmininke, kaip prokuroras gali tą mano drabužį kontroliuoti, kad jįgi toga pridengtas, Antra, gi matote, tas mano drabužis visai tvarkoj".

Ką tas epizodas, jei jis teisingas, liudija? Žinomas Kauno advokatas nesilaiko nustatytų taisyklių, formalumų, be kurių jokia teisinė sistema nėra įmanoma. Prokuroras, kuris turėjo būti to paties advokato, kaip profesoriaus mokinių, nepreciziškai formuluoja savo teisingą priekaištą, kas išaukia blaivių žmonių draugijoje visai neleistiną demonstraciją! Atsiminkime, kad taip elgiasi ne eilinis advokatas, bet profesorius ir net buvęs ministras pirminkininkas. Koks triukšmas toje pačioje teismo salėje būtų kilęs, jei taip būtų pasielgęs kitas advokatas, prileiskime, žydus...

Prisiminkime žydus... Kitoje vietoje tas pats Stravinskas rašo: "1941 metų birželio pabaigoje, kada vokiečiai načiai su saule laikurių mūsų degeneratų ir alkoholių šaudė, naikino Lietuvos žydus, Ant. Tumėnas tą giliai išgyveno ir kartą man aiškino, kad man kaip žmonės, kaip lietuviai ir ypač kaip demokratinės valstybės piliečiai turėtumėm visais galimais būdais kovoti su tais žmogžudžiais. Tie nelaimingieji žydai yra mūsų valstybės piliečiai."

Labai kilnu ir gražu. Autorius vėliau net pabrėžia, kad ir jis tokios pat nuomonės, girdi: "Gyvenome tada abudu su Ant. Tumėnu tokiomis pat jausmais, tik, deja, nieko negalėjome..." Tai ir liktų gražu, jei Ant. Tumėnas nebūtų tuojau pat pridūręs, o P. Stravinskas nepaskelbęs viešumai sekančios A.T. pastabos:

"Prisiminkime, pastebėjo jį... (A. Tumėnas), dar ir tai, kad žydai turi didelės įtakos pasaulinėje politikoje ir jie nedovanos tiems, kurie bus susitepę nekaltu jų tautiečių krauju".

Reiškia, čia pat išlenda ir praktiškas motyvas, kuris įrodo abiejų mūsų "didžiųjų teisininkų" visai nejuridinių galvojimą. Su žydais reikia skaitytis, nes "jie turi įtakos pasaulinėje politikoje", o apie žydus, kurie irgi buvo vokiečių naikinami, kurie irgi buvo ir žmonių ir Lietuvos piliečiai, nė žodžio.

Ar iš to nesiprašo išvada, kad Teisininkų žinios pačios diskredituoja mūsų teisininkus, ir ar tam jos leidžiamos? Panašų atsitikimų galima rasti ir daugiau. Petro Stravinsko rašinėjoje. Koks baisus įspūdis iš jo pastabų susidaro apie Valstybės Tarybą.

Tiesa, P. Stravinskas savo atsiminimų apie Antaną Tumėną gale lyg ir teisingai priduria: "Ant. Tumėnas yra mums neužmirštamas ne tik savo didžiuliais atsakingų viešųjų pareigų darbais, bet ir tais linksmaisiais nuotykiams teisme, savo vykusiu humoru"

-- bet tai ką jis pasakoja, nėra "didieji atsakingi viešųjų pareigų darbai" atsimenamas tik labai abejotinos vertės humoras. Jei jis mano, kad tie jo minimi "didieji atsakingi viešųjų pareigų darbai" buvo atlikti sėmų laikais, dėl to galima būtų gerokai pasiginčyti. Bet kažin ar verta? Niekas negali nuginčyti fakto, kad teisė kaip ir demokratinė santvarka visais savo žiedais gali pražydyti tikilgesniame pastovaus gerbimo laikotarpyje, kuris Lietuvai nebuvo lemtas. Nepaisant tokių nepalankių aplinkybių didelė dalis teisininkų atliko savo pareigas labai

Dail. Alfonsas Dargis, gyvenęs Rochestery, suruošė Rochesterio universiteto Rush Rhees galerijoje savo kūrinių parodą, apie kurią kritikė Julie McGraw gražiai atsiliepė Rochesterio spaudoje. Neseniai jo kūrinių paroda vyko Vokietijoje Manheime. Nuotraukos A. Dargio kompozicija Nr. 2, išstatyta Rush Rhees galerijoje.

gerai. Bet tik dalis jų buvo pagerbta paliaupsinimu Teisininkų žiniose kokios sukakties ar mirties proga. Iš viso apie 400 teisininkų pabėgo į Vakarus nuo besartinančios antrosios bolševikų okupacijos, per 80 jų jaurmirė. Jų sąrašas, sudarytas J. Talalo rūpesčiu, skelbiamas šiame numeryje.

***

Atskiro paminėjimo vertas kito uolius TŽ bendradarbio rašytojo Jurgio Gliados įrašas į šį numerį. Pasizitūrėjęs į savo laidos fotografiją "vinjetę", jis parašė straipsnį "Žiburiamis tebežibučiuojant", skirtą "Tiems, kurie man dėstė teisės mokslus". Tai gana palaidi atsiminimai apie savo profesorius, kurių dalis tik todėl pateko į tuos postus, kad nepriklausomybės pradžioje buvo daugiau vietų negu joms tinkamų žmonių. Tačiau Gliada to klausimo diskretiškai nekelia, nors jis netyčia vistiek iškyla. Pavyzdžiui apie tą patį Tumėną Gliada rašo:

"Tačiau jis buvo kažkas daugiau negu dėstytojas. Jį puošė aukšto valstybininko aureolė".

Kas, kur ir kodėl Gliada nepaaiškina, bet už tat visą pastraipą skiria štai kam:

"Mėlynas, dezinfekcinis buteliukas, į kurį jis spina, visad kairėje jo švarko kišenėje".

Apie tą buteliuką vieną iš mažiausiai vykusių anekdotų pasakoja ir Petras Stravinskas. Gliada jautresnis už Stravinską, už tat jam ir tas buteliukas nepaprastas, o "dezinfekcinis", nors ką tai reiškia, jis pats turbūt nežino.

Kur reikalauja stiliaus grožis, Gliada mielai prailenka subet kokiu tikslumu. Apiekaunišką advokatą ir profesorių Simoną Bieliackiną jis taip užbaigia:

"Simonas Bieliackinas žuvo naikino stovykloje; jo sūnus mirė benamio varge vandenyne užmes-tojo saloje".

Jei Gliada pats neatsimena, tai bent redaktorius turėjo atsiminti, kad Simonas Bieliackinas turėjo ne tik sūnų Teodorą, apie kurį plačiau kalba Gliada, bet dar ir kitą -- Leonidą, labai šviesų žmogų.

***

Pabaigai turtu pridurti, kad TŽ yra rašinių, kuriems nieko negali prikšti. Nebent tai, kad jie gali būti įdomūs ne tik teisininkams, bet ir platesnei visuomenei ka. S. Baltušio apie socialinės apdraudos pensijas JAV-ėse (tas str. įdomus pensininkams, ypač nemokantiems pakankamai anglų kalbos, o tokių daug yra ir neteisininkų tarpe); Dr. K. Šidlausko str. apie feralinės ir vietos valdžios prokuratras. Be to išskirti kai kurie visuomeninės veiklos momentai, kaip V. Mašalaitis, J. Talalo, R. Skipičio straipsniuose, kurie verti ir platesnės visuomenės dėmesio. Pagaliau ir Gliados su Stravinsku įrašus būtų galima atlaidžiau skaityti, jei būtų

DAR APIE MARGUČIO KONCERTĄ

Margučio vardas lietuvių tarpe yra susijęs ne vien su populiaria radijo valandėle, su kadaise A. Vanagaičio vadovaujama "Dzindzi-drindzi" trupe ir su linksomos minties to paties vardo muzikiniu žurnalu, kuris vėliau patapo rimtu ir nebemuzikiniu. Buvo ir kita, gal ne tiek plačiai apimanti, bet imponuojanti Margučio veiklos pusė: laikas nuo laiko suruošti didelio masto koncertus, kuriuose buvo samdomas simfoninis orkestras ir parodomieji lietuviai solistai bei lietuvių kompozitorių simfoninė kūryba. Žymus vaidmuo čia priklausė a.a. Antanui Oliui, kuris buvo didelis simfoninės muzikos mėgėjas ir net pats orkestrui padirguodavo. Paskutiniame keleto metų laikotarpyje Margutį persekiojo tragiškas likimas: 1949 m. mirė Margučio steigėjas A. Vanagaitis, 1958 m. netekome A. Oliu; po poros metų širdies smūgis pagrobė Margučio redaktorių Br. Dirmeikį, o pernai auto katastrofoje žuvo A. Vanagaičio našlė L. Vanagaitienė, tęsusi toliau Margučio veiklą ir su ja drauge iš radijo valandėlės važiuojęs Margučio žurnalo redaktorius ir radijo pranešėjas poetas Alg. Mackus. Atrodė, kad Margutis daugiau nebeatsigaus. Buvo kitaip.

Sustojo ejęs Margučio žurnalas, bet toliau, daug stipresnėje stovyje veikia radijo valandėlė, patikėtinųjų tarybos tvarkoma. Netikėtai atgijo ir kita Margučio veiklos sritis: buvo paskelbtas didysis Margučio koncertas Marrijos Aukštesnės Mokyklos salėje, skirtas kompozitoriaus Darius Lapinsko kūrybai, dalyvau-

jant Chicagos simfoninio orkestro nariams, solistai Aldonai Stempužienėi ir pianistei Aldonai Kepalaitėi.

Darius Lapinskas, kaip kūrėjas pilnai priklauso šių dienų naujajai muzikai. Sprendžiant pagal šio koncerto programą, jis nėra akiai prisirišęs prie kurios nors iš dabar žinomų moderninės muzikos kryptių ar sistemų: jis kai kur naudoja nepipratusiems klausytojams sunkiau prieinama vad. dvylikos tonų sistema, kuri yra surišta su chromatine tonų eile; nesvetimas jam yra ir naujoviškas diatonizmas bei su juo surištas politonalizmas. Pagaliau, lietuviškų liaudies dainų ciklas "Mergaitės dalia" D. Lapinskas parodė mokąs pasiekti ir visai tonalaus, net ir lyriškai - romantiškai skambančio efekto, pasilikdamas tačiau naujoviškas, nepriartėdamas prie romantiško laikotarpio kompozicinės technikos, šis dainų ciklas buvo bene labiausiai prieinamas paprasto klausytojo klausai. Aldonos Stempužienės gražiai atliktos dainos, taupiai ir spalvingai orkestro lydimos, darė tikrai lietuviško įspūdžio. "Mergaitės dalia" ciklą galime apibūdinti kaip gražų įnašą į lietuvišką tautinio atspalvio muziką, sudarantį naują žodį mūsų liaudies dainų apipavidalinime.

Šiaip gi, sprendžiant pagal šį koncertą ir matytus kitus jo kūrinius, Darius Lapinsko kūryba nerodo specialių lietuviškų tendencijų ir priklauso bendrai vakarietiška naujoviškos muzikos srovei. Neabejotinai jis turi kūrybinę dovana ir savitą stilių. Atrodo, kad jo asmenybė iš esmės nėra romantiška, ji linkusi prie miniaturizmo ir tam tikro asketizmo tiek technikoje, tiek jausmų reiškime. Muzika yra aiškiai tematinė su palinkimu pasimta temą modifikuoti komplikuotais ritmais, nekeičiant jos intervalų. Iš viso ritminė D. Lapinsko muzikos pusė yra nelengva, joje daug mišraus metro taktų, kurie eina tai kvertirinėmis, tai aštuntinėmis. Kai tai įprasta šių dienų muzikoje, D. Lapinskas nesiskaito su disonansais; kai kurie veikalai, kaip koncertas fortepijonui, mušamiems ir styglininkams pasižymėjo ypač aštriais sąskambiais; daugiau politonaliai vystoje siuetoje iš baletu "Daiva" skambesys buvo minkštesnis, čia buvo įdomiai vestos polifonijos.

Iš parodytų kūrinių, daugumos tiek klausytojų, tiek muzikų nuomone mažiausiai užimponavo minėtas koncertas, kuris atrodė išties tas, ypač į galą ir gal per daug skystai orkestruotas (spalvingas skystumas sudaro šiaip pagrindinį D. Lapinsko orkestracijos bruožą). Kadangi koncertas skirtas ne vien fortepijonui, tai pianistės Aldonos Kepalaitės partija nebuvo per daug efektinga, bet užtat nelengva. Pianistė buvo į sąžiningai išmokusi į šį skambino iš gaidų (tai patelsinama, parodant naują veiklą); viso veikalo eigoje jautėsi tam tikra įtampa dėl nepakankamo susireptavimo.

Arčia ir reikšmatyvas "Les Sept Solitudes" O. I. Milašiaus žodžiais sudarė gal originaliausių programos numerį, tiek savotišką priėjimą prie teksto interpretacijos, tiek ir naujoviškomis išraiškos priemonėmis. Ji buvo puikiai atlikta Aldonos Stempužienės, kuri mokėjo duoti neklaidingą intonaciją atonaliai vestoje vokalinėje linijoje, įdėti ekspresijos ir parodyti gražią prancūzišką tarėną, kuri buvo ypač žymi kompozitoriaus panaudotos melodeklamacijos epizoduose.

Darius Lapinskas pasirodė ir kaip tikslus, sugebąs dirigentas. Vytauto Strolfos New Yorko koncerte pareikštas priekaištai dėl tam tikro "lakūniško" mosto kamputumo, gal ir turi šio tokio pagrindo, tačiau užtat konstatuota kita, itin stipri D. Lapinsko pusė: nepaprastas ritminis tikslumas metry bei tempų pasikeitimuose. Yra grynas dirigento nuopelnas, kad puikūs Chicagos Simfoninio orkestro nariai tik su viena repeticija visdėlo galėjo tiek tiksliai sugroti nelengvą programą.

Publikos buvo beveik pilna salė. Mūsų klausytojams neįprasta muzika buvo klausoma atidžiai ir tiek autorius, tiek solistai buvo šiltai priimti. Pažymėtina gražiai paruošta koncerto programa, su puiklu St. Santvoro Milašiaus poemos vertimu ir taip pat gerais angliškais lietuviškų liaudies dainų tekstų vertimais.

(tb)

A. SMETONOS

MONOGRAFIJA,

parašyta A. Merklio,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerosios pusės ir iškeliami trūkumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišplatinintas.

Kol dar ne vėlu, užsisakykite tą didelio formato, 786 psl., kietais viršeliais leidinį, siunčiant čeki ar pašto perlaidą:

K. POCIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313

arba

DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

KAINA — 12,50 DOL.

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite

"69" MENO GALERIJA
VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBU

KAILIŲ PREKYBĄ
IVAIRŪS KAILIAI

"SPARTA" atstovybė

RADIJO, RAŠOMOS IR
SKAICIAVIMO MAŠINOS

MUZIKOS NAMUS

PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes apmąstysime Jūs nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

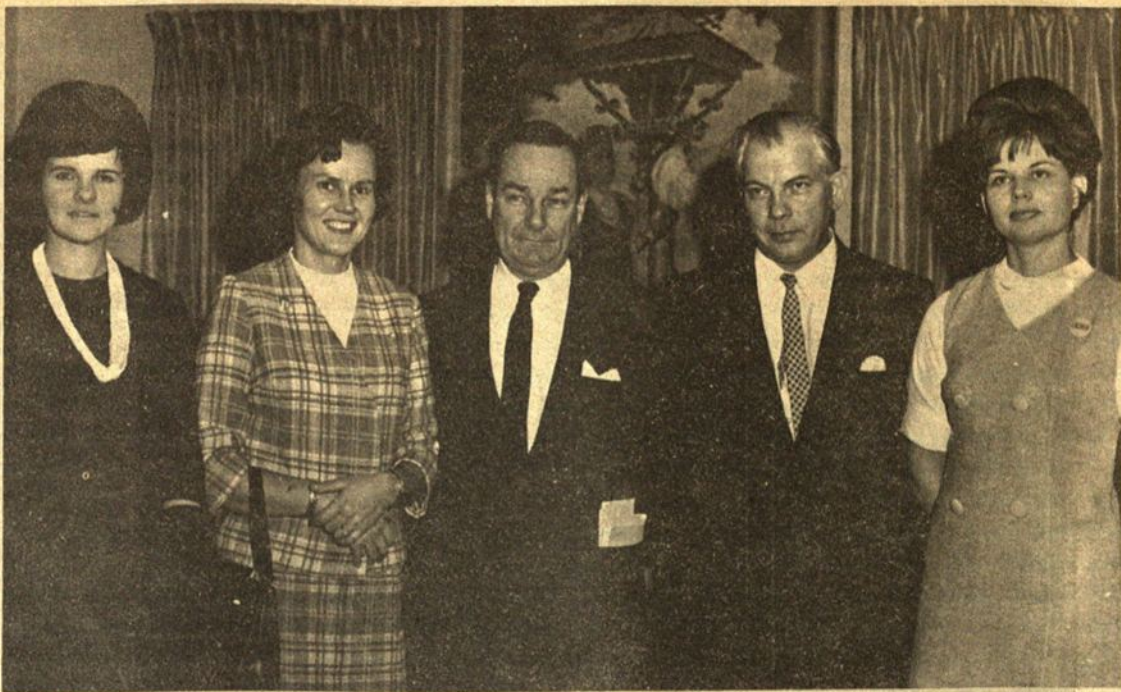
BOTANY „500" kostumai ir paltai,
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybėlės.

Krautuvėje Jūs laukiami
kasdien,
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ
4640 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuosimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Adv. George J. McMonagle po susirinkimo grupė Lietuvių. Iš kairės: Gražina Kudukienė, Irena Šatkauskienė, adv. George J. McMonagle, konservatorių klubo pirm. dr. V. Ramanauskas ir Ingrida Bublėnė, V. Pilodžinsko nuotrauka

NEREIKALINGAS KVARTALŲ GRIOVIMAS

Pereitą penktadienį Lietuvių Konservatorių Klubo suruoštoje paskaitoje apie "Kandidatus ir rinkiminius klausimus", prelegentas George J. McMonagle, vienas pirmiausių Clevelando advokatų, tarp kitų įdomių klausimų papasakojo apie vieną savo bylą iš Urban Renewal srities, kuri yra labai įdomi konstitucinės teisės požiūriu.

Valdžios teisė nusavinti privačią nuosavybę nėra absoliuti, bet priklauso nuo aukštesnio viešo visuomeninio intereso buvimo, kuriam privatus interesas turi būti subordinuotas. Jei privati nuo-

ar mokyklai, ligoninėi ar kuriam kitam viešo naudojimo statiniui pastatyti, privačios nuosavybės savininkas privalo nusilenkti viešajam interesui ir už teisingą atlyginimą atiduoti savo nuosavybę. Šitokiais atvejais nusavinimas yra konstitucinis aktas. Visais kitais atvejais jokia valdžia (miesto, apskrities, valstybės ar federalinė) negali atimti privačios nuosavybės iš jos savininko.

Sąryšyje su Urban Renewal, šis pagrindinis konstitucinės teisės principas, švelniai tariant, buvo apeitas. Po Urban Renewal priedanga ištiesi plotai žemės buvo nusavinti, šimtai ar net tūk-

stančiai namų nugriauta, o jų savininkai palikti be pastogės. Kas netiki, kad taip yra, tepažiūoja į pietus nuo Carnegie Ave. E. 22-a gatvė. Ten jis pamatytų apie poros kvadratinį mylių didumo tuščią plotą, kuriame kitados gyveno ar ne 12,000 žmonių. Tas plotas nėra reikalingas jokiame aukštesniame viešajam interesui, bet nežinia kam. Yra eilė atsitikimų, kuriais nusavintos nuosavybės vietoje išdysta privačios įmonės. Sakysim, ten, kur kadaise buvo East 10-oji gatvė (tarp Superios ir Euclid), dabar riokso didelis statinys automobiliams pastatyti. Prelegentas pastebėjo, kad jis nenori čia paliesti neteisėto pasipelnymo elemento, kurio tokiais atvejais netrūksta, bet jis teiškia konstitucinės teisės lažymo pavyzdį, kuris ateičiai gali turėti toli siekiančių padarinių.

Toje byloje iš Urban Renewal srities, kurią advokatas McMo-

nagle pralaimėjo Aukščiausias Ohio Teismas nustatė labai pavojingą precedentą: ką Miesto Taryba (ar, analogijos keltu Vals tybės Seimelis ar Kongresas) nutaria esant viešu interesu, tas ir yra viešas interesas, kuriam joks privatus individas pasipriešinti negali. McMonagle minėtu atveju, Clevelando Miesto Taryba nutarė, kad nusavinti globai prižinrėtų ir apleistų namų plotus ir tuos namus nugriauti yra viešas interesas, nors ta neatitinka nei Jungtinių Valstybių, nei Ohio Valstijos konstitucijos viešojo intereso (eminent domain) apibrėžimo. Šia proga dar norėtųsi pridėti, kad vienas Urban Renewal tikslų yra sudaryti sąlygas nuygyventos ir apleistos miesto dalies gyventojams apsigyventi tinkamesniuose namuose. Aukščiausiai minėtu atsitikimu, kada tūkstančiai namų buvo nugriauta (pietus nuo East 22-os gatvės ir Carnegie, išvarytiems gyventojams naujų namų nebuvo parpinta ir jiems neliko nieko kito, kaip kraustytis jau ir į taip perpildytas miesto dalis ir padėti jas sustinti, ruošti gerą dirvą nepilnamėčių nusikaltėlių auginimui, ir t.t. Kas norėtų plačiau su šiuo klausimu susipažinti, tam vertėtų paskaityti kovo mėnesio 1964 metų The Reader's Digest numerįje tilpusį straipsnį "The Mounting Scandal of Urban Renewal".

Po paskaitos prelegentas dar pasiliko geram pusvalandžiui pabendrauti su susirinkusiais ir neoficialiai atsakyti į jų iškeltus klausimus. Jo paskaita padarė labai gero įspūdžio, gyvai pristatydama publikai ir nušviesdama svarbius politinius - socialinius klausimus, su kuriais mes kasdien susiduriame, bet kurių giliau nepastudijuojame.

Sekanti Lietuvių Konservatorių Klubo paskaita įvyks paskutinį lapkričio mėnesio penktadienį, lapkričio 26 d. Prelegentas: Richard Maher, Politinis Cleveland Press redaktorius.

Julius Smetona

• Bėgikai Vilniuje vėl pasirodė esą greitesni už visus sovietinius varžovus. Spalio 24 Vingio parke, Vilniuje, įvykusiose visos Sovietijos profesinių sąjungų ir komjaunimo bėgikų varžybose Lietuvos komanda išsilaikė jau anksčiau užimtoje pirmoje vietoje. F. Karoblienė laimėjo aukso medalį, A. Aleksiejūnas ir I. Silantjovaitė — po sidabro, P. Rakštikas — bronzos.

(E)

IEŠKOMAS

STASYS VAŠKELIS, Kazio sūnus, gimęs Mariampolės mieste. Ieško Petras Rutkauskas, Kapuskas, M. Melnikaitės gatvė, Nr. 13a, Lietuva.

REQUEST RECORD

Naujausios ir gražiausios autentiškos lietuviškos ilgo grojimo plokštelės. Nepriimkite jokių pakaitalų.

Žiūrėkite REQUEST gamybos plokštelių krautuvėse arba reikalaukite katalogų rašant:

REQUEST RECORDS, INC.

66 Mechanic St. New Rochelle, N. Y.

MINT TAVERN

397 E. 156 gt., Cleveland, Ohio

DEGTINĖ, ALUS, VYNAS, GERAS MAISTAS.

PENKTADIENIAIS ŽUVIS IR KITI VALGIAI

Šeštadieniais šokių muzika.

Sav. Mr. & Mrs. P. SUKIS

Tel. 531-9808

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

RYŠIUM SU ARTEJANČIOMIS ŠVENTĖMIS. LAIKAS PAGALVOTI APIE PASIUNTIMĄ SIUNTIŲ DOVANŲ SAVO GIMINĖMS U.S.S.R.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelį metų patyrimo siunčiant

DOVANAS — SIUNTIŲSIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- NEW YORK 3, N. Y. — 39 — 2nd Avenue AL 4-5456
- NEW YORK, N. Y. 10011 — 108 W. 14th St. CH 3-3005
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-6808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. — 327 W. Broadway AN 8-0068
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO, Ill. 60622 — 2222 W. Chicago Ave. BR 8-6966
- CHICAGO, Ill. 60608 — 3212 So. Halsted St. WA 5-2737
- CLEVELAND, Ohio 44113 — 964 Literary Rd. TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7360 Michigan Avenue VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W.

Tel. GL 8-2256

- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau GL 7-1575
- HARTFORD 14, Conn. — 290 Franklin Avenue.

Tel. 233-8030, 246-0215

- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd.

Tel. AN 1-2994

- LAKEWOOD, N. J. — 126 — 4th Street PO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6387
- PHILADELPHIA 22, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter St. FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave. GR 6-2781

MAY'S ALL 6 BASEMENTS

SPECIALUS PIRKINYS!

Sutaupysite daug pinigų su šia specialia grupe

PALTŲ KAILINĖMIS APYKAKLĖMIS

\$57

- Natūrali Ranch Mink
- Natūrali sidabriniai mėlyna mink
- Natūrali pastelinė mink
- Dažytos vovers

- Visi nauji 1965 žiemos fasonai
- Visos naujų madų medžiagos
- Visos naujų madų spalvos

Švelnios vilnonės medžiagos su ištai-gingais kailiais už tokią žemą kainą. Rasite vilnonės boucles, vilnonės mel-tonas, sandarus audinius ir eilę kitokių. Nepaprastas pasirinkimas įvairių stilių: scarf coats, mushroom collars, wedding band collars, kailiniai ranko-galiai ir eilė kitų. Dydžiai panelėms 8-18 mažesni 6-16.

Naujos spalvos:

- Žalios • Rusvos • Taupe
- Juodos • Mėlynos • Brukinės
- Alabasterio • Rudos

\$5 ĮMOKĖJUS

palaikysime iki pareikalavimo

Gaila, nepriimami užsakymai paštu ar telefonu.

BASEMENT, WOMEN'S COATS ALL 6 STORES INCLUDING GREAT NORTHERN

* Kailiai pažymėti importuotų kailių krašto ženklais

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Vysk. M. Valančiaus lituanistinė mokykla š. m. lapkričio mėn. 6 d. (šeštadienį), 7 val. vakare ruošia jaunimo vakarą. Programoje pasirodys jaunieji talentai dailiojo žodžio, šokio ir muzikos pynėje.

Po programos šokiai ir žaidimai jaunimui. Geriausiems šokėjams bus skiriamos premijos.

Į šį vakarą kviečiamas visas jaunimas, tėveliai ir mokyklos bičiuliai. Veiks bufetas. Jaunimui įėjimas nemokamas. Suaugusiems \$1.00.

• Dail. Jono Rimšos, atvykusio iš Pietų Amerikos, kūrinių paroda Gallery International patalpose, 13218 Superior Ave., Clevelande, atidaroma lapkričio 14 d. ir tęsis iki gruodžio 11 d. Clevelandiečiai turės pirmenybę pamatyti dail. J. Rimšos tapybos ir akvarelės kūrinius, nes tai bus pirmoji šio mūsų garsaus dailininko paroda šiame kontinente. Įėjimas į parodą nemokamas.

STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS

XV-tasis Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas įvyks Clevelande, lapkričio 25-27 (Padėkos Dievos savaitgalis), Sheraton-Cleveland viešbuty. Suvažiavimą rengia Liet. Stud. Sąj. CV-ba ir Suvažiavimo Rengimo Komisija Clevelande. Rengimo Komisijos nariai yra Giedrė Degutytė, Rimas Gulbinas, Vytas Janušis (pirmininkas), Ramunė Kubiliūnaitė, Algis Rukšėnas ir Guoda Stuoogytė.

Ohio lietuvių gydytojų metinio suvažiavimo darbo prezidiumas. Iš kairės suvažiavimo sekr. dr. Kriaučiūnas, pirm. dr. J. Balčiūnas ir draugijos sekretorius dr. D. Degesys. V. Plodžinsko nuotrauka

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ KULTŪRINĖ PREMIJA RAŠYTOJUI M. VENCLAUSKUI

Spalio mėn. 30 Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija turėjo savo metinį suvažiavimą, kuris vyko Holiday Inn motelyje, 27981 Euclid Ave. Suvažiavimą atidarė draugijos pirmininkas dr. A. Martus, paminėdamas draugijos 15 metų sukaktį. Suvažiavimui pirmininkauti pakvietė dr. J. Balčiūną, sekretoriauti — dr. J. Kriaučiūną. Draugijos mirė nariai: dr. J. Sukarevičius, dr. D. Kesiūnaitė ir dr. M. Vaitėnas pagerbti atsistojimu. Du paskutiniai buvo šios draugijos kūrėjai prieš 15 metų.

Po vakariinės dr. M. Elmontas skaitė paskaitą "Nutukimas naujų teorijų šviesoje". Paskaita buvo įdomi ir susilaukė daug paklausimų. Keturios Vėjūnės (D. Vadopalaite, V. Eimutyte, V. Mockute ir G. Stuoogyte) su vienu Vėju (A. Kalvaitis) gražiai atliko programą ir linksmai nutei-

kė suvažiavimo dalyvius.

Valdybos sekretorius dr. D. Degesys perskaitė valdybos sprendimą, kuriuo Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos kultūrinė 1965 m. (devintoji iš eilės) premija 1000 dol. yra skiriama scenos rašytojui Mykolui Venclauskui.

"Lietuvių kultūros ir kalbos testinimui išlaikyti reikalingas lietuviškai susipratęs ir lietuviškai kalbantis jaunimas. Šiam tikslui įgyvendinti mes turime pagalbinius vienetus kaip spaudą, teatrą, radijo ir jaunimo organizacijas, kurių prisideda prie šio mūsų tautinės kultūros testinimo.

Visos šios priemonės būtu bejėgės, jeigu mes neturėtumėm spaudos entuziastų, lietuvių rašytojų, filosofų bei menininkų. Tie mūsų lietuviškos minties tęsėjai ir autoriai, dirbdami atliekamu laiku ir dažnai

Dr. M. Elmontas Ohio lietuvių gydytojų metiniame suvažiavime skaitė paskaitą "Nutukimas naujų teorijų šviesoje".

sunkiose sąlygose, duoda mūsų visuomenei nemažai tautinių vertybių. Lietuviškos visuomenės ir paskirų grupių moralinė pareiga yra remti šiuos mūsų kūrėjus ir skatinti juos jų darbuose.

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos Valdyba, apsvarsčiusi eilę lietuviškai tautinių ir kultūrinių darbų, priėjo vieningos nuomonės, kad sceninės literatūros autorius, ponas Mykolas Venclauskas atliko dideli tautinės kultūros darbą mūsų jaunimo tarpe ir todėl jam paskyrė Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos 1965 metų \$1000.00 premiją.

Valdybos pirmininkas dr. A. Martus premiją įteikė ir M. Venclauskas, sujaudintas pasakė trumpą padėkos žodį.

Draugijos narių susirinkime pranešimus padarė pirmininkas dr. A. Martus, sekretorius dr. D. Degesys ir išdininkas dr. J. Skrinška. Draugija aukojo: Tautos Fondui — 100 dol.; Čiurlionio Ansambliui — 100 dol.; Lapkričio 13 žygiui į Jungtines Tautas — 100 dol.; Pasaulio Lietuvių Jaunimo pirmam Kongresui. 1966 m. paremti — 100 dol., Lietuviams sportininkams — 25 dol. ir eilę mažesnių aukų. Revizijos Komisijos aktą perskaitė pirmininkas dr. E. Lenkauskas. P. L. B. valdybos sekretorė p. M. Lenkauskienė kreipėsi į draugijos narius prašydama pinigines pagalbų Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui 1966 m. Chicagoje. Šia proga p. M. Lenkauskienė išplatino apie 50 vyčių ženklų.

Į naują 1966 m. valdybą išrinkti: dr. E. Lenkauskas, dr. V. L. Ramanauskas, dr.

Ohio lietuvių gydytojų metiniame pobūvyje dalyvavo daug jaunimo. Nuotraukoje jaunųjų stalai. V. Plodžinsko nuotrauka

D. Degesys, dr. A. Martus, dr. A. Aželis. Į revizijos valdybą — dr. H. Brazaitis, dr. J. Skrinška, dr. V. Adomavičius.

Tuo pačiu metu Ponių pagalbinių komitetų turėjo savo susirinkimą. Valdybą išrinkta: K. Martuvienė ir B. Juodėnienė.

Svečių tarpe matėsi 2 stalai gražaus jaunimo. Visus linksmo visai neblogas jaunimo orkestras, vedamas Jurgio Juodėno.

Į suvažiavimą buvo pakviesta spaudos, radijo ir Liet. Bendr. atstovai.

V. L. R.

* DR. J. SKRINSKA, įteikdamas 25 dol. auką Lapkričio 13 d. laisvės žygiui paremti pareiškė: "Tegu žino mūsų tėvynės okupantai, kad kova dėl tėvynės laisvės nesibaigs lapkričio tryliką dieną".

* CLEVELANDO BIRUTININKES nuoširdžiai sveikina lapkričio 13 manifestacijos organizatorius ir ypač entuziastingai dirbantį jaunimą. Birutininkės iš savo pusės remia įteikdamos 50 dol. auką tam reikalui.

* ALDONA IR ADAS MALĖNAI spalio 27 d. susilaukė pirmagimės dukrelės, kuri bus pakrikštyta Lios Elenos vardu.

* DAIL. ČESLOVO JANUŠO tapybos paroda, surengta LB I-os Apyl. valdybos, praėjo gražiu pasisekimu. Parodą aplankė apie 400 Clevelando lietuvių ir keletas amerikiečių.

Dail. Č. Janušas parodos progą nepamiršo ir clevelandiečiams rūpimų darbų. Lapkričio 13 dieną rengiamos manifestacijos reikalamis paaukojo 25 dol., I-os Apyl.

Valdybą vertingą paveikslą ir be to apylinkės kasoje liko virš 300 dol.

I-os Apyl. valdyba dail. Č. Janušui reiškia padėką už parodos atvežimą į Clevelandą ir aukas mūsų organizacijų reikalamis.

Valdyba reiškia padėką talkinusiems parodos garsinimui, jos įrengimui ir kt. parama: Šv. Jurgio parap. klebonui kun. B. Ivanauskui, Dirvai, Tėvynės Garsų Radijui, Draugo atstov. V. Rocfui, Čiurlionio Ansamblio valdybai, PLB vicepirm. muz. A. Mikulskui, B. Pautienytei, V. Apiniui, I. Jonaštienai ir p. Tatarui.

Nuoširdžią padėką reiškia Eugenijai ir dr. Antanui Aželiams už suteiktą dailininkui malonį ir rūpestingą globą.

LB Clevelando I-os Apyl. Valdyba

• Reikalinga gydytojo asistentė, 25-55 m. amžiaus, pilnam ar dalinam laikui. Dėl darbo valandų teks susitarti.

Teirautis tel. EV 2-9261 po 4 val. p. p. (120-126)

REIKALINGI VYRAI

Vairuotojai — darbininkai. Pilnam darbo laikui. Teirautis pas Harold Avery tel. 932-7800.

(118-120)

ISNUOMOJAMAS BUTAS

6 kamb. butas (be baldų), antrame aukšte. Moderniškai įrengta virtuvė. Shade Ave. Prie šv. Jurgio parapijos.

Teirautis tel. 391-0229. (120-122)

"Vėjūnės" G. Stuoogytė, D. Vadopalaite, V. Eimutyte, V. Mockute su "vėju" A. Kalvaitiu, išpildė meninę programą Ohio lietuvių gydytojų metiniame pobūvyje. V. Plodžinsko nuotrauka

Ohio lietuvių gydytojų žmonių pagalbinių komitetų spalio 30 d. turėjo metinį susirinkimą, valdybą išrinkant K. Martuvienę ir B. Juodėnienę. V. Plodžinsko nuotrauka

Naturally

SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Pašto įstaiga praneša, kad ryšium su Veteranų diena paštas nebus išnešiojamas ketvirtadienį, lapkričio 11 d.

Pašto siuntos bus išimamos iš dėžučių. Bus pristatomas tik special delivery siuntos.

BILIETAI LAPKRIČIO 13 MANIFESTACIJAI

Primename visuomenei, kad visi, norintieji gauti geresnes vietas Madison Square Garden salėje, privalo įsigyti bilietus iš anksto. Lapkričio 12 ir 13 d.d. prie kasos bus galima gauti tik antrojo balkono bilietus. Geresni bilietai prie įėjimo nebus pardavinėjami.

Šitai ypatingai svarbu įsidėmėti New Yorko apylinkės lietuviams, kurie planuoja bilietus įsigyti manifestacijos dieną.

Rezervuotų bilietų parteryje, ložėse ir pirmajame balkone galima įsigyti visose didesnėse lietuvių susibūrimo vietose ir pas pavienius platintojus: Sidabrinio Varpo kepykloje, Balse, Ginkų krautuvėje, Andriūšio įstaigoje, Darbininke, Bružinskų siuntinių įstaigoje, Atletų klube ir kt. Pavieniai platintojai: V. Padvarietis, K. Miklas, A. Vakselis, J. Pašukonis, A. Mažeika, R. Kezys, A. Sniečkus, M. Šalinskienė, A. Gureckas, J. Thomas, A. Reventas, V. Kondrotas, N. Kulikauskas ir eilė kitų. Be to, bilietus galima įsigyti prie visų lietuviškų bažnyčių.

KLNA

• Vincas Kačinskas, ilgametis Laisvosios Lietuvos, LAS organo, įgaliotas leidėjas, pasitraukė iš pareigų. Jo vietoje įgaliotu L. L. leideju pakviestas Kasperas Radvila.

Po redaktoriaus A. Kaulėno mirties laikraštis vis dar apsieina be kito redaktoriaus.

• Brooklyno operetės choro, vadovaujamo muz. V. Strolios, koncertas, įvykęs spalio 30 d., Apreiškimo parapijos salėje, praėjo dideliu pasisekimu. Žmonių prisirinko pilnutėlė salė, neliuko bufete užkandžių nei gėrimo.

Programą pajavairino solistė Daiva Mongirdaitė iš Bostono, Mass., savo laiku laimėjusi Dirvos jaunųjų talentų premiją ir akt. Vitalis Žukauskas.

Šokiams grojo Butrimo orkestras.

"LAIŠKŲ LIETUVIAMS" KONKURSAI APIE JAUNIMĄ

Didžiai vertindami paskelbtuosius Jaunimo Metus, "Laiškai Lietuviams" jungiasi į talką juos prasmingai paminėti. Tuo tikslu žurnalo redakcija skelbia rašinio konkurso tema "Jaunimo gyvyje atsakomybė dabartyje" (atsakomybė apibūdinama gyvyje, kad jos aptarimu išryškėtų jos pagrindas ir praktika: 1) jos pagrindas, ją išvystant iš pačios jauno žmogaus būties bei jo bendravimo su kitais žmonėmis, draugų ratelį, tautą, išsivijoj, žmoniją ir krikščioniškoji bendruomenė; ir 2) jos praktika ją svarstant konkrečiose gyvenimo situacijose).

Rašinys (straipsnis, beletristinis vaizdelis ir kt.) turi būti ne ilgesnis kaip 3000 žodžių, pasirašytas slapyvardžiu ir išsiųstas kartu su atskirame vokelyje įdėta tikrąja autoriaus pavarde bei adresu "Laiškų Lietuviams" redakcijai, 2345 W. 45th St., Chicago, Ill. 60636, USA. Konkurso terminas -- 1966 m. vasario 1 d. (pašto antspaudo data). Atsiųsti rašiniai tampa žurnalo nuosavybe ir gali būti jame spausdinami. Skiriamos trys premijos: I -- 70 dol., II -- 40 dol., ir III -- 30 dol.

Ta pačia tema skelbiamas rašinio konkursas jaunimui, ne vyresniam kaip 20 metų amžiaus (rašiniai turi būti pažymėti "Jaunimo konkursui"). Skiriamos dvi premijos: I -- 30 dol., ir II -- 20 dol.

SOL, S. BARAS VYKS Į VOKIETIJĄ

Šiomis dienomis Chicago įvyko visa eilė pasitarimų tarp St. Baro, kompozitoriaus Dario Lapinsko ir St. Baro operos arifų plokštelė išleisti komiteto narių -- D. Bartkuvienės, A. Sprindžio ir kun. I. Urbono.

St. Barui akompanuos Stuttgarto Operos Orkestras vadovaujamas kompozitoriaus D. Lapinsko. Įreikdavimas įvyks lapkričio pabaigoje ir gruodžio pradžioje Stuttgarte, Darius Lapinskas išvyksta į Vokietiją pirmomis lapkričio dienomis, o St. Baranauskas išskrenda lapkričio pabaigoje. St. Baranausko operos arifų plokštelė bus išleista 1966 metų pradžioje.

HAMILTON

GYVATARO ŠVENTĖ

Hamiltono taut. šokių grupė "Gyvataras" vad. P. G. Dumčintės - Breichmanienės, lapkričio 20 d. švenčia 15 metų darbo su kakti Hamiltone, Ši ilgo ir sunkaus darbo paminėjimą ruošia patys šokėjai, surengiant didingus šokius, su bufetu, laimėjimais, pilnu Benni Ferri orkestru ir taut. šokių programa, kurią išpildys visas "Gyvataras" sąstata -- virš 100 šokėjų.

Tam jie intensyviai ruošiasi nuo jauniausio iki seniausio šonuo.

Korpi Neo-Lithuania Chicagos skyriaus sueigai spalio 24 d. pirmininkavo Mečys Valiukėnas, sekretoriavo Regina Kavaliūnaitė. Nuotraukoje valdybos pranešimą daro pirm. Elyvra Kavaliūnaitė. V.A. Račkauskas nuotrauka

Korpi Neo-Lithuania Chicagos skyriaus sueiga spalio 24 d. Jaunimo Centre Chicagoje. Kalba Korpi Neo-Lithuania vyr. vald. pirm. Rimas Stanūnas. V.A. Račkauskas nuotrauka

Gražus jaunimas įsijungė į neolituany eiles

Arti šimto Chicagos neolituany, spalio 24 d. susirinko į Jaunimo Centrą metinei sueigai ir naujai skyriaus vadovybei rinkti.

Pirmininkavo Mečys Valiukėnas, sekretoriavo Regina Kavaliūnaitė.

Pradžioje sueiga gyvai diskutavo precedentinius klausimus apie priklausymą skyriui ir korporacijai. Tie klausimai iškilo

kėjo. Kiek teko patirti, šiam koncertui ruošiasi ir jau nebeaktyvūs buvę "Gyvataro" šokėjai, kurių daugelis jau sukūrė lietuviškas šeimas.

15 m. bėgyje "Gyvataras" yra aplankęs visas Kanados lietuvių kolonijas įvairiomis progomis. Dabar gi jis kviečia visus pas save. Š.m. lapkričio 20 d. aplankė Hamiltoną, pamatysite jau užbaigtą didingą Jaunimo Centro pastatą (kur ir bus koncertas - šokiai), smagiai pasižoksite grojant pilnam Benni Ferri orkestrui. Tuo pačiu pamatysite ir didįjį "Gyvataro" vaizdą, koks jis yra pilnoje sudėtyje. Gastrulėse "Gyvatarą" atstovavo tik pasiskirti vienetai. Tad vieną kartą "gyvataras" nori matyti visus savo bičiulius ir lietuviško meno rėmėjus.

ryšium su laikurių kolegų pagėdavimu nebūti Chicagos skyriaus nariu ir dėl skyriaus valdybos tuo klausimu interpretacijos. Nutarta klausimą palikti išaiškinti korpi. Garbės Teismui.

Pirm. Elyvra Kavaliūnaitė padarė išsamią valdybos veiklos apžvalgą.

Revizijos komisijos pranešimą paskaitė rev. kom. pirm. dr. Jonas Juodikis. Viso pajamų turėta \$2077, o išlaidų \$1525. Knygos vestos tvarkingai.

Svarbiausiu sueigos uždaviniu buvo, be naujos valdybos rinkimų, juniory kėlimas į seniores. Čia vicepirmininkas Algis Ignatonis, magistrė Kristina Sabaliauskaitė ir tėvūnas Vytautas Kasniūnas savo pranešimais pradžingino netik kiekvieno korporanto nuotaiką, bet taip pat ir kiekvieno patrioto lietuvių, kuris siejoja mūsų prieaugliu. Jie pasiūlė pakelti į seniores 12 daug korporacijai ir lietuvių žadančių jaunų jėgų. Štai jie:

1. Zita Barauskaitė, studijuojanti Illinois universitete žurnalistiką.
2. Nijolė Čijūnienė, taip pat žurnalistiką Illinois univers.
3. Audronė Jasūnaitė -- medicinos technologiją, Illinois univers.
4. Marytė Jonikaitė, žurnalistiką, Illinois univers.
5. Rita Kavaliūnaitė, med. technologiją, Wilson univers.
6. Danguolė Šukelytė, lingvistiką, Illinois univers.
7. Alvydas Jonikas, geologiją, Illinois univers.
8. Vytautas Kasniūnas, tėvūno Kasniūno sūnus, fiziką, St. Procopius universitete.
9. Vytautas Misiulis, žurnalistiką, Illinois universitete.
10. Vytautas Nakas, muzikofilisterio Antano Nako sūnus, stu-

— Siūniu savo pasižadėjimą ir auką, taip reikalingam ir reikšmingam Lietuvos Fondui, kuris jau atlieka ir atliks labai svarbius lietuvių kultūrinius reikalus. Šis rondas reikalingas ir naudingas dar ir tam, kad jis jau pradėjo ir varo toliau lietuvių vienijimo idėją.

Taip rašo pensininkas P. Aleksandravičius iš Clevelando, išrašydamas į LF nariu. (Sk.)

išrinkti: dr. Jonas Juodikis, Mečys Valiukėnas ir Edvinas Balceris.

Lapkričio 6 d. Jaunimo Centre korpi. šventės klausimą referavo pirm. Elyvra Kavaliūnaitė.

Iš Milwaukee sueigoje dalyvavęs filisteris Leonardas Dargis ragino korporantus vykti traukiniu į Lapkričio 13 žygi New York. Šiulė persiimti amerikiečių išdirbtais reklamavimosi būdais ir nesigailėti tam lėšų.

Puikiai sueigą pravedęs Mečys Valiukėnas susirinkusių vardu padėkojo pasitraukiančiai skyriaus valdybai už jos darbus ir nuopelnus korporacijai.

V.A. Račkauskas

DETROIT

PASKUTINIS PRAŠYMAS

Kaip žinia, dramaturgas Vyt. Alantas parašė labai intriguojančią 4 v. komediją "Žmonos portretas". Vaidinimas įvyks lapkričio 6 d., šeštadienį, 7 val. 30 min. vakare. Šiame vaidinyje dalyvauja visos Dramos mėgėjų sambūris su režisore Zuzana Mikšiene priešaky. Artistai ambicingai dirba ir aukojasi, kad tinkamai pasirodytų teatro mėgėjams. Visas pelnas skiriamas laisvės žygiui N. Y. paremti. Tai turėtume įvertinti! Turėtume škart salę užpildyti. Detroito šaulių kuopa, šaulio V. Tamošiuo vadovaujama, sutiko atlikti visus darbus ir palaikyti tvarką. Negana to, š. Stasė Pranėnienė įsijungė į bufeto paruošiamąjį darbą. Maistas ir kiti produktai surenkami aukos būdu. Kartojame, visas pelnas skiriamas Lietuvos išlaisvinimo demonstracijai N. Y. paremti. Tad atvykdami pasigrožėti nauja Vyt. Alanto komedija, tuo pačiu paremsime visos tautos didžiausį troškimą -- laisvos ir nepriklausomos Lietuvos užmoji. (Mg.)

PADEKA

Detroito Lietuvių Namų Draugija nuoširdžiai dėkoja šeiminiškėms padėjusioms suruošti Namų 3 metų minėjimo balių. Ypatinai nuoširdus ačiū: A. Atkočaitienei, A. Brazaitienei, A. Jonynienei, A. Juodinskenei, O. Pusedėrienei, S. Rimšienei, Br. Vasiliauskenei, U. Vitėnei ir St. Žuklenei.

Taip pat nuoširdi padėka Dariaus ir Girėno klubui už garų sistemą ir jos tvarkytojams Alg. Plečkaičiui ir Justinui Pusedėriui.

Valdyba

N. METŲ SUTIKIMAS

Detroito Lietuvių Namų Valdyba kartu su Dariaus ir Girėno Klubu Valdyba rengia Lietuvių namuose 1966 metų sutikimo balių. Ruošiamasis balius žada savo staigmenomis, praveršyti iki šiol rengtus balius. Stalus jau galima užsisakyti Dariaus ir Girėno Klubu svetainėje ir pas pirmi-ninkus.

• Detroito Lietuvių Namų Valdyba, atsidėkodama už Dirvos pastangas populiariant šiu namų vardą Jūsų laikrastyje, siūnia 25 dol. auką laikraščio paremi-mui.

J. Gaizutis, pirmininkas

Detroito lietuvių skautų Baltijos tunto tuntininkas Antanas Banionis pasitraukė iš pareigų. Šia proga, tunto sueigoje skautai teikė jam dovanėlę -- albumą. J. Gaizutis nuotrauka

Maironio lituanistinės mokyklos Brooklyne mokytoja Rūta Ruzgaitė mokina pirmojo skyriaus mokinius tėvynės pažinimo. R. Kisieliūnas nuotrauka